

»SLOVENE« velja
po pošti na vse strani Jugos-
lavije in v Ljubljani:
za leto 1919 . . . 100—
za pol leta . . . 55—
za četrt leta . . . 30—
za mesec . . . 10—
za posamezno odeljeto K 140—
Sebotna izdaja:
za leto . . . K 20—
za mesec . . . 25—

SLOVENE

Inserati:
Enostopna politična (50 mm
široka in 3 mm visoka ali zje-
prostor)
za enkrat . . . po K 2—
za redni razpis, posilna
lit. po K 3—
Pri naročilu nad 10 objav
popust.
Najmanjši oglas 50/9 mm K 8—
Izhaja vsak dan izvenredno po-
nedejek in dan po prazniku,
ob 5. uri zjutraj.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Nakopi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne
sprejemajo. Uredn. telef. št. 50, upravn. št. 332.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ul. 6. — Račun politne kraz.
Ljubljanske št. 650 za naročnike in št. 349 za oglase,
avstr. in češko 24.797, ogr. 23.511, bosn.-herc. 7563.

Vlada in valutno oprašanje.

LDU Belgrad, 18. decembra. Presbiri-
poročja: Valutni odsek je imel zadnja dva
dni seje v ministrstvu za finance. Skle-
mi niso še nič konkretnega, a more se
reči, da bo minister za finance v par dneh
mogel predložiti ministrskemu svetu eks-
pozé za izvedbo valutne reforme. Z ozi-
rom na vesti, da se je pri kolkovanju kron
konstatiralo, da je količina kron v pro-
metu za polovico manjša od količine, ki
so jo pričakovali, smo se obrnili za po-
jasnilo na pristojno mesto. Izvedeli smo,
da ni nikakega točnega proračuna v tem
smislu in da so vsi dosedanja podatki sa-
mo kombinacije. — Glede tega piše
»Pravda«: Doznavamo, da je v referatu,
ki ga je predložil valutni odsek ministru
za finance, utrjena relacija za izmenjavo
kron in dinarjev na 1 : 4 in da je pravtako
gotovo, da se krona ne zamenja za dr-
žavne dinarje, nego za dinarje narodne
banke. Ako se tedaj zamenjata krona in
dinar v razmerju 1 : 4, pomeni to, da bo
moral zopet narod plačati to, kar bodo
velike banke in kapitalisti zaslužili. Soci-
alno pravično bi bilo, da se krona in di-
nar zamenjata v razmerju 1 : 1, a za ono,
kar krona manj velja, bi bilo treba prijeti
vojne dobičkarje, tihotapce, kapitaliste in
banke. Denar, ki bi ga na ta način dobila
država, bi država na to uničila. Kakor
doznavamo, so narodni poslanci in mini-
stri, ki zastopajo ozemlje, na katerem so
v prometu krone, sestavili spomenico, ki
bo izročena ministrskemu svetu in ki se
ne strinja z rešitvijo valutnega odseka.

Nesporazum radi Reke.

LDU Nauen, 19. decembra. (Brez-
ščno.) Italijansko-francosko približanje,
ki ga želi Francija, je po poročilu franco-
skih listov ogroženo zaradi reškega vpra-
šanja.

LDU Rim, 16. decembra. (DKU) —
Zakasnelo. »Giornale d'Italia« javlja:
Končna rešitev reškega vprašanja je bila
izročena konferenci, ki sestoji iz ministr-
skih predsednikov in ministrov za zuna-
nje posle zaveznikov.

Dajte nam ustavo!

Naše kraljestvo je konglomerat šeste-
rih pokrajin s šestimi različnimi ustava-
mi in z zakoni šestih zakonodajstev. Sr-
bija, Hrvatska in Slavonija, Bosna in Her-
cegovina, deli bivše Avstrije, deli bivše
Ogrske (Prekmurje, Medžimurje, Baranja,

Bačka, Banat). Črna gora, vsaka izmed teh
pokrajin ima svojo ustavo in svoje zakone.
Vsaka pokrajinska vlada si prisvaja pravi-
co izdajati naredbé, s katerimi se uvajajo
nova pravna določila ali spreminjajo dolo-
čila starih zakonov in starih naredb. Zra-
ven tega še imamo v Beogradu central-
no vlado, katera, ker je ljudsko zastopstvo
odgovorila in s tem potisnila v stran, na lu-
stno roko in brez vsake naravne ali zakon-
ske upravičenosti, izdaja odloke, od kate-
rih zahteva, da imajo zakonsko oziroma
naredbeno veljavnost bodisi za celo kralje-
stvo bodisi za posamezne pokrajine.

Mi imamo šest pokrajinskih ustav, a
nimamo nobene državne ustave, imamo
zakone šestih zakonodajstev, a nimamo
nobenega državnega zakona, imamo dik-
tatorsko vlado, a nimamo nobenega zaka-
nodajnega zastopa. Razmere so vsled tega
kaotične. Pokrajinske vlade nič ne delajo
ali delajo po lastni iniciativi, dokler ne pri-
de veto od centrale, centrala tudi najrajši
nič ne dela, a kadar kaj stori, pa brez
znanja dejstvenih razmer, zaradi tega leno,
plitvo in konfužno. Razmere kričijo po so-
naciji. Po tični uprava, sodna uprava, so-
la, socialno skrbstvo, narodno gospodar-
stvo, kmetijstvo, trgovina, nič ne more na-
prej, ker smo ene in vendar nismo eno, ker
imamo oblasti dovolj, a nobene dovolj
kompetentne, ker nihče ne sme ustvarjati
novih naredb in postav, in jih vendar pov-
sod ustvarjajo. Razmere so neznosne.

Vlada, ki je izšla iz začasnega parla-
menta, je svojega roditelja zadavila. Ljud-
stvo, stranke, struje nimajo nobene tribu-
ne, na kateri bi lahko svobodno in brez
strahu šikaniranja in preganjanja izražale
svoje želje in pritožbe. Pri nas ne vla-
da ljudstvo, ampak diktatura, sestavljena
iz par demokratov in par socialistov. Nad
časopisjem visi giljotina cenzure, za poli-
tične govornike so pripravljene ječe. Po
svobodi smo koprneli, svobode smo se ve-
selili, sedaj vzdihujemo pod krutim tiran-
stvom in tičimo v najčistšem nazadnja-
štvu.

Nihče ne ve, katera postava velja, ka-
tera ne. Nihče ne ve, katere svobode so
nam garantirane po dosedanjih ustavah,
katere ne. Nihče ne ve, katera oblast je
kompetentna ali ne. Nihče se ne čuti pravi-
no in osebno varnega. Drug se drugega bo-
jimo ter postajamo medseboj nezaupljivi.
Mora vseobsega nezaupanja, nesigurnosti
in nezadovoljnosti je legla na nas. Nikomur
več ne verjamemo in ne zaupamo.

Ven iz tega pekla! Solnce svobode
nam naj zasije, svež zrak nas naj objame,
čut splošne varnosti se nam naj vrne. Zato
si vsak človek v državi vroče in silno želi
ustavotvorne skupščine, ki bi nam naj da-

la ustavo, nam prinesla notranjo konsolida-
cijo ter nam povedala jasno, katera prava
imamo, katerih nimamo.

Toda tirani in diktatorji se nočejo
ustavotvorne skupščine. Demokratska in
socialistična vlada nam uradno sporoča, da
je demobilizacija še nemogoča, da je mili-
tarizem v sedanjí moči še potreben. In do-
kler ni demobilizacije, ni ustavotvorne
skupščine. Vlada bo razpisala sedaj volitve
samo za zopetno začasno Narodno pred-
stavništvo, in to na podlagi, katero ne bo
sklenilo ljudstvo, ampak par diktatorjev
med seboj, po svoji volji, po svojih nazorih
in po svojih koristih. Socialisti in demokra-
ti ne dovolijo, da bi ljudstvo govorilo.

Vsak kdor želi dobro državi, kdor ji
želi notranji red, mir in napredek, vsak
kdor hoče dobro ljudstvu, kdor mu hoče da-
ti svobodo in varnost, mora želeči konca
sedanjim nesigurnim, neurejenim in ne-
rečnim razmeram. To nam more dati sa-
mo ustava, a ustavo ustavotvorna skup-
ščina.

Dr. Ivan Shvegel:

Poslanci pri Polku.

Pariz, 15. decembra 1919.

Dne 8. decembra ob pol 7. uri zvečer
je sprejel na mojo prošnjo prvi ameriški
delegat na mirovni konferenci, gospod
Frank Polk, točasno pod vodstvom g. V.
Spinčića v Parizu bivaajoče poslance iz
ozemlja, zasedenega po Italijanih. Predsta-
vil sem g. Polku poslance in dejal, da smo
prišli, da mu k njegovemu odhodu v Ame-
riko želimo srečno pot in se mu zahvalimo
za vse, kar je tekom treh mesecev, odkar
je načeloval ameriški mirovni komisiji, v
interesu naše stvari storil, oziroma prepre-
čil. Prosil sem ga, naj sporoči predsedni-
ku Wilsonu, če ga bo videl, naše pozdrave
in iskreno željo, da bi kmalu popolnoma
ozdravil, ter mu pove, da smo mi ljudje, ki
svojih prijateljev ne pozabimo lahko in da
upamo, da tudi on ne bo nas pozabil. »Go-
tovo ne, o tem bodite prepričani,« me je
s krepkim povdarkom prekinil g. Polk.

Ko sem mu omenil, da smo se zbrali v
svrhu, da predložimo mirovni konferenci
spomenico o italijanski strahovladi v ozem-
lju, katero mi zastopamo, se je takoj sam
od sebe začel zanimati za stvar in vprašal
po vsebini spomenice, katere angleško be-
sedilo sem mu obljubil poslati v Washing-
ton takoj, ko bo dotiskano, da jo bo držav-
ni departament Združenih držav vzel na
znanje. Topot sem le kratko omenil, da
vsebuje spomenica protest proti delovanju
D' Annunzia, ki se vrši pred očmi vesele,
in za katerim Italija spletkari, da bi v ja-

dranskem vrašanju uresničila svoje čast-
ne hlepne cilje. Nadalje protestiramo z vsem
povdarkom proti postopanju italijanske
vojne uprave na jugoslovanskih ozemljih,
katere je svoj čas Italija ne z uspehi svo-
jega orožja, marveč na podlagi premirja,
prejšnjo avstro-ogrsko monarhijo kot man-
datar vseh zaveznih držav zasedla in lo-
sedaj, zlorabljaajoč pogoje premirja, ki se
bili misljeni le za kratko dobo, izkorišča
za se v svrhu aneksije zasedenih ozemelj in
za čim večjo razširjenje in utrditve svojega
gospodstva na račun Jugoslovancev.

Prof. Spinčić me je prosil, naj g. Polk
posebno povdarim naslednje točke: Slo-
vanske samoupravne oblasti so bile raz-
puščene in raba našega jezika uradno pre-
povedana. Na stotine slovenskih šol so za-
pri, cele grmade šolskih knjig sežgali in
tako zopet uvedli barbarstvo pri prebiva-
stvu, ki je — v nasprotju k statistiki anal-
fabetov v Italiji — stalo na stopnji najbolj
naprednih narodov Srednje Evrope. Kajti
tudi če b. hoteli, ne morejo naši slovenski
in hrvatski otroci imeti od italijanske šole
nobene koristi, ker ne znajo njihovega je-
zika. Niso samo prisilili naše visoko razvite
samopomožne gospodarske organizacije in
ekonomske slovanske ustanove in banke
da so ustavile svoje delovanje, marveč go-
spodarski pritisk gre tako daleč, da cele
pri razdeljevanju živil od stradajočega pre-
bivalstva poprej izsilijo izjavo, da soglaš-
z združitvijo z italijanskim kraljestvom.
Vsled tega je v nevarnosti zdravje našega
naroda in je ogrožena njegova pravna
vsled postopanja italijanske soldateske,
proti našim dekletom, za kar navajamo
vzglede. Žalostna je usoda naše, v najbolj
nezdruve dele Italije deportirane intelligen-
ce, s katero postopajo kot z navadnimi
zločinci in ki izumira vsled malarije in za-
nemaranja.

Na otoku Asinari je bilo po zanesljivi-
vih poročilih okoli 27.000 naših takozvanih
vojnih ujetnikov. Od teh jih je baje le 34
7000 živih, in tudi ti bodo kmalu podlegli.

Na podlagi teh dejstev prosimo mirov-
no konferenco, naj se ukrenejo koraki, da
bodo Italijani prisiljeni odposlati naše voj-
ne ujetnike domov, kakor so že izpustili
Nemce in Mažare; naj se z ozirom na de-
lo zemlja od začetka nameravana le za ne-
stvo, da je bila okupacija jadranskega
krajčinov, sedaj se pa viede že nad leto
dni, v imenu zaveznikov odstranijo itali-
janske čete in zamenjajo s četami tistih
zaveznih držav, ki na rešitvi jadranske-
ga vprašanja niso enostransko interesira-
ne in do katerih je pričakovati objektivne-
ga in človeškega postopanja; naj se konč-
no na podlagi pri sklepu premirja splošno
in slovesno od vseh tudi od Italije — pri-

LISTEK.

Anton Lajovic:

Ljubljanska „Philharmoni- sche Gesellschaft“ in mi Slovenci.

»Naprejs« je priobčil v svoji 260. šte-
vilki z dne 16. decembra 1919 neko poja-
nilo dr. Schweigerja kot »predsednika« te
družbe, v katerem slednji trdi, da je bilo
nepostavno, da sem kot upravitelj družbe
sprejemal člane in sklical občni zbor ter
da se tega občnega zbora ni udeležil no-
ben pravi član, temveč le od mene spre-
jeti »člani«.

Ni moj namen, se spuščati v kako po-
lemiko, temveč hočem le v informacijo
naše javnosti navesti nekaj stvari, katere
je treba povedati, da ne bi naša javnost
mislila, da se komu dela krivica.

Zdi se mi potrebno opozoriti na sle-
deče okoliščnosti:

Vprašanje filharmoničnega društva je,

* Dne 29. novembra 1919 se je vršil v
Mestnem domu po meni kot upravitelju
sklican občni zbor družbe, pri katerem so,
po meni sprejeti, v velikem številu došli
člani volili nov, slovenski odbor.

pc mojih mislih, identično z vprašanjem
Kranjske hranilnice.

Dejstvo je namreč, da vse današnje
premoženje filharmonične družbe izvira iz
darov Kranjske hranilnice. Kar je družba
sicer dobila iz zasebnih nemških rok, je
zelo neznamno, skoraj ne imena vredno, in
bi nikdar ne bilo brez pomoči Kranjske
hranilnice zadostalo niči, da bi bila filhar-
monična družba vzdrževala svojo šolo.

Ko je filharmonična družba začetkom
devetdesetih let zidala sedanjo društveno
hišo, je imela svojega premoženja samo to,
kar ji je dala neka loterija, ki jo je družba
napravila leta 1874; ta loterija je vrgla
13.000 gl.

Ni nobenega dvoma, da so z ozirom
na tedanje politične razmere, ko v Ljub-
ljani še ni bilo nobenega močnejšega na-
sprotstva med slovenskim in nemškim živ-
ljenjem, v največji meri k povoljnemu uspehu
te loterije pripomogli Slovenci. Izkupiček
te loterije pa je z obrestmi vred komaj za-
doščal za nakup stavbnega prostora.

Vse, kar je pa sicer stalo poslopje in
oprema sedanje društvene hiše, se je pla-
čalo z denarjem Kranjske hranilnice, ki je
tlačas v kratkem času darovala družbi
100.000 K (sto tisoč), kar je bilo za teda-
nje čase velikansko darilo.

Tekom nadaljnjih 16 let je Kranjska
hranilnica družbi zopet poklonila novo ve-
liko darilo v skoro enakem izmerju. Znane

je vsakomur, ki se je za razdelitev pod-
por Kranjske hranilnice zanimal, da je
Kranjska hranilnica razen imenovanih ve-
likih daril družstvu dajala vsako leto redno
zelo izdatno podporo in mu izdrževala v
bistvu skoro vse tekoče stroške. Lahko se
torej reče, da je v glavnem vse premoženje
filharmonične družbe poteklo iz Kranjske
hranilnice.

Vse premoženje Kranjske hranilnice
pa je po pravici smatrati za narodno pre-
moženje slovenskega naroda, zakaj ne le,
da ogromna večina vlog in dobičkarja izvira
iz slovenskega ljudstva, na drugi strani tu-
di ni nobenega dvoma, da je izključno, da
bi bili kedaj ta denarni zavod dobili Nemci
izključno v svojo oblast, če bi jih ne bil
držal in gnil kvišku nam Slovincem ved-
no sovražni sistem ranjke Avstrije. Ne
sme se pozabiti, da so pri vodstvu tega
zavoda v prvih njegovih desetletjih bili
udeleženi tudi Slovenci, katere so pa po-
tem razmere avstrijske prisilile izstopiti.

Če je premoženje Kranjske hranilnice
smatrati za slovensko narodno premože-
nje, ni mogoče drugače smatrati tudi onih
premoženj, katera so nastala iz daril
Kranjske hranilnice, torej tudi ne premo-
ženja filharmonične družbe.

Če so bili do prevrata Nemci izključ-
no živili to premoženje in sicer nam Slo-
vincem v škodo, kajti živjeli so naše na-
rodno premoženje, bilo bi gotovo pametno

in previdno, če bi bili Nemci to krivico
pri spremenjenih razmerah skušali popra-
viti s tem, da bi bili ponudili to premože-
nje Slovincem v sovžitek, pri tem bi bili
itak še mnogo več obdržali, kakor jim ore.
Tako novim razmeram prilagojeno zadr-
žanje Nemcev bi bilo toliko bolj na mestu,
če se vpošteva, da je pred 20 do 30 leti
filharmonična družba bila narodnostno še
zel. mešana, in da je zelo mnogo Sloven-
cev bilo vnetih njenih članov. Toda razme-
re, ki so iztirile Slovence iz Kranjske
hranilnice, pa so jih iztisnile tudi iz tega
društva, katero je vedno ostrejša jadrano
nemško nacionalne vode.

Nič ni v tem oziru podučnejšega ka-
kor pogled na društvena pravila in njih iz-
premembe v zadnjih 50 letih.

Vsa meni dostopna pravila imajo ko-
namen družbe v svojem paragrafu prvega
določilo: »Filharmonična družba je zdru-
ženje prijateljev glasbe v namen, da se
ohrani, razširi in izpopolni glasbeno umet-
nost na Kranjskem.« Družbeni statut iz le-
ta 1874 določa za slučaj, da se društvo raz-
ide, ali pa da ga oblast razpusti, da ima
društveno premoženje pripasti v muzikal-
ne svrhe v interesu mesta Ljubljane po
določitvi občinskega zastopstva.

Izpremenjena pravila iz leta 1901 po-
določajo, da za slučaj razpusta ali razida
društva, pripade društveno premoženje si-
cer v glasbene namene, toda v prvi vrsti

znanega načela samoodločevanja pri rešitvi končne usode teh ozemelj vpraša mnenje naroda potom plebiscita. Izjavljamo že sedaj, da se bomo temu uklonili.

Ko sem g. Polku te točke kratko razložil, sem mu posamezno predstavil naše gospode. Zahvalili smo se mu za zanimanje, katero je dokazal z razgovorom in mi želeli srečno pot in veselo novo leto.

Manifestacijski orlovski tabor.

Brno, 18. dec. 1919.

Manifestacijski tabor Čehoslovaškega Orla se bo vršil 25. januarja l. 1920. v veliki dvorani Besednjega doma v Brnu. Na predvečer tabora bo velika slavnostna glasbeno-telovadna akademija. Program akademije bo obsežen in reprezentančen. Manifestacijski orlovski tabor bo imel nalogo dvigniti človeško gibanje iz ozkega obsega organizacije v megal Moravske in Šlezije k močnemu razmahu velike samostojne organizacije v celi Čehoslovaški republiki. Nezadržljivi polet Čehoslovaškega Orla je presegel vse, kar se je napravilo pred vojno za njegovo razširjanje in uspevanje, danes je treba organizacijo prispodobiti novim razmeram. Manifestiralo se bo za enotno veliko organizacijo Čehoslovaškega Orla v celi republiki: dosedanja odčlenjena orlovska organizacija v Češki, Orel v Moravski in Šleziji, Orel na Slovaškem, vse to se bo zdilo v eno veliko celoto. Obenem s Čehoslovaškim Orlom bodo manifestirali čehoslovaški Orl na Dunaju, Jugoslovanski Orel in Katoliški Sokol v Ameriki. Po manifestacijskem taboru se bodo vršile konference in razgovori z orlovskimi zastopniki iz republike in z drugimi navzočimi o vseh vprašanih orlovstva. Tabor pa boče obenem tudi pokazati, da danes preko Orla ni več mogoče gaziti in da se bo moral nujno vpoštevati tudi v javnosti. Enakopravnosti in svobodnih pravic si hoče priboriti za vsako cenol.

K temu se nam dodatno poroča iz Ljubljane: Slično orlovske zborovanje v obsegu orlovskih zastopnikov bo priredila Orlovska zveza v Ljubljani 29. decembra 1919 ob 10. uri dopoldne v Ljudskem domu v Ljubljani. Na zborovanju se bodo točno obravnavala vsa važna vprašanja orlovstva in se bo zavzelo nasproti njim stališče. Okolnosti so takšne, da je treba govoriti odločno in jasno.

Sladkor.

Odsek za prehrano je objavil v času stavke izjavo, ki je za prebivalstvo naše države največjega pomena. Posledice tega vladnega ukrepa vidimo in občutimo danes po celi deželi. Vlada je tedaj namreč oznanila, da postajajo kontingenti sladkorja pri odseku za prehrano čedalje redkejši in da država ni več v stanu, prekrbeti našemu ljudstvu toliko sladkorja, kolikor ga družine za življenje potrebujejo. Odsek za prehrano pripoveduje: »S Čehoslovaško se vrše sicer pogajanja, vendar je malo upanja, da bodo dovedla do uspešnega zaključka.« Toda tudi v slučaju, da se s Čehi vse skupaj ugodno završi, bi »na Slovenijo odpadel le majhen kontingent, ki bi ne zadostoval za splošni konsum.« »Odsek za prehrano radi tega ne bo mogel več splošno deliti sladkorja. Potrebno je tedaj, da prično trgovci sami neposredno dobavljati sladkor iz inozemstva.«

ev. kasneje nastalemu nemškemu glasbenemu društvu, do tačas pa, da premoženje upravlja Kranjska hranilnica.

Okrenitev društva v nemško smer je iz te izpremembe očitna, vendar je treba poudariti, da je ta izprememba še pustila društveno premoženje muzikalnim namenom.

Toda pri tej okrenitvi ni ostalo. To društvo je po svojem nemško nacionalnem odboru začelo slovenskemu glasbenemu življenju nasproti naravnost sovražno nastopati.

Ko smo Slovenci okrog leta 1908 skušali ustanoviti civilni orkester, ker so ga naše glasbene razmere vedno najnujnejše zahtevale in ker vojaški orkester, ki je bil takrat edini na razpolago, daleč ni mogel zadostiti vsem zahtevam tedanjega glasbenega življenja, se je naš pripravljalni odbor v svoji dobrodušnosti obrnil tudi na filharmonično družbo, če se ne motim celo z nemškim dopisom, ter družbo povabil na sodelovanje.

Toda tedanji odbor filharmonične družbe ne le, da je odklonil vsako sodelovanje, temveč je razen tega napravil še celo veliko vlogo na vlado — v boljšo podkrepitev vloge je porabil Petra Dadiča, da mu je sestavil nekaj zgodovinskih podatkov — katera vloga je kulminirala v pred-

Socialistično ministristvo za prehrano izjavlja javno, da nima moči in spretnosti dovolj, da bi izpolnilo naloge, ki so mu stavljene. Dolžnosti, ki so v vseh državah sveta danes za vlado samo po sebi umljive, naša vlada kar brez ovinkov odlaga. To, kar bi morala vršiti sama, izroča trgovcem in verižnikom. Državni ugled in vpliv celotne naše vlade pri Čehoslovaki ne premore niti toliko, kolikor premorejo v tujini zasebni trgovci in zasebni prekupevalci. Odsek za prehrano je pri tem pogumem dovolj, da izjavlja: »Opozarja se, da so cene sladkorja v inozemstvu visoke (20 do 24 K za kg), vendar odgovarja te cene prilično današnjim svetovnim cenam, zato se bo moralo prebivalstvo z njimi sprijazniti, če bo hotelo uživati sladkor.« (Op. ur.) Ker bo prebivalstvo hotelo uživati in bo ono »prebivalstvo«, ki ga zavemo otroke, starce in bolnike moralo uživati sladkor, se bodo pognale cene v verižniške višine. Ker vlada to, kakor vsak zemljan uvideva, opozarja prebivalstvo že vnaprej, da se bo moralo s tem »sprijazniti«. Konsumenti se morajo tedaj sprijazniti z dejstvom, da bodo plačevali sladkor mesto po 12 (v Nemški Avstriji, ki je izstradana, stane sladkor 7 K 60 v) po 40 do 50 kron za kilogram. Da se cene še bolj zvišajo, nalaga vlada na sladkor še visoko uvozno carino in vali tako na delovno ljudstvo milijonska bremena. Kaj pomeni shaba prehranjevalna politika socialnega demokrata Bugšega, bo občutil jugoslovanski proletarijat, naši kmetje in uradniki, vsi skupaj na enak način. Res je, da bodo nekateri izvzeti. Kajti poročilo pravi: »Odsek za prehrano bo v bodoče odkazoval sladkor, kolikor ga bo imel na razpolago, le važnim podjetjem, kakor železničarjem in premogarjem ter po možnosti tudi večjim mestom.« Vsi delavci, ki so nastavljeni v »nevažnih« podjetjih, kakor kovinarji, cestarji, usnarji in slarnikarji ne bodo dobili ničesar. Naše celotno »nevažno« kmetstvo prebivalstvo ne bo prejelo od aprovizacije za svoje družine niti grama. »Če bo hotelo uživati sladkor,« se bo moralo dati izkoriščati od verižnikov. Naši »nevažni« uradniki, učitelji in ostali »nevažni« javni nameščenci si pa lahko s poviškom, ki so ga ravnokar prejeli, kupijo sladkor brez težave po 46 kron kg pri verižniku.

Prehranjevalna politika demokratsko-socialistične vlade bo stala naše delovno ljudstvo par sto milijonov.

Razmere slovenskih gledaliških igralcev v Ljubljani.

8. t. m. je poslal ljubljanski pododbor Združenja gledaliških igralcev Srbov, Hrvatov in Slovencev gledališkemu konzorciju v Ljubljani prošnjo, da bi ta povisil zaradi nastalih draginskih razmer vsem igralcem gaže v tem razmerju:

gaže do 1000 K 40 odstotkov poviška, gaže nad 1000 K 30 odstotkov poviška.

Med javnostjo krožijo neresnične in lažnjive vesti o ciljih in namenih teh zahtev. V štirih mesecih tekoče sezone so igralci obeh gledališč dokazali, da doprinašajo s svojim kulturnim delom velik prid slovenskemu narodu. Ne oziraje se na vedno in vedno naraščajočo draginjo, zadovoljni z mizernimi plačami od gledališkega konzorcija in skoraj enakimi dokladami od države so igralci vršili svojo nalogo vestno in vstrajno, dokler jim je bilo mogoče plačevati s svojo gažo prehrano in stanovanje, ne oziraje se na to, da bi si

logu, da naj vlada, kolikor le more, skuša preprečiti ustanovitev civilnega orkestra pri Slovencih. S to vlogo se je družba svojemu prvotnemu namenu kratkoma postavila v direktno nasprotje.

Da se je ta nemško nacionalna smer v društvu med vojsko še okrepila, o tem ni dvoma.

Ko pa je nastopil prevrat, so Nemci čutili, da bo zmanjkalo sedaj tistih virov, iz katerih se je do tačas hranilo njihovo glasbeno življenje, da ne bo več niti vlade, niti Kranjske hranilnice z njihovimi velikanskimi prispevki. Sami pa so itak vedeli, da kulturno nikdar niso bili toliko potentni, da bi bili mogli iz sebe izdržati ono glasbeno življenje, katerega so bili dotlej vajeni na tuje stroške.

Sklenili so torej svojo koncertno društvo, ki je pravzaprav jedro društvene hiše, oddati za kinematograf.

Ker smo Slovenci čutili, da je to začetek one poti, po kateri naj bi se premoženje filharmonične družbe začelo odtegoti temeljnemu namenu te družbe, kateri je bil dotlej kakor že zgoraj omenjeno: ohranitev in izpolnitev glasbene umetnosti na Kranjskem, ne glede na narodnost, je nas zadela naloga, braniti to premoženje proti njegovim nemškemu nacionalnim upraviteljem. (Dalje.)

kupili prepotrebne oblačil, toalet itd., kar je za igralce takorekoč orodje za njihovo delo. Sedaj jim ni niti stanovanje, niti prehrana zagotovljena. Iz tega razloga so se obrnili igralci potom svoje organizacije do gledališkega konzorcija z zgoraj imenovano prošnjo. Gledališki konzorcij je prošnjo odbil in nas napotil na državno pomoč. Odbil je prošnjo s pripombo, da so dohodki obeh gledališč premajhni. Igralci slovenskega narodnega gledališča vedo, da gledališče ni privatna last gledališkega konzorcija, ampak last vsega slovenskega naroda, ki je pred tvoritvijo dobrohotno pripomogel z izdatnimi denarnimi prispevki, in zato si dovoljujemo opozoriti slovensko javnost na sledeča dejstva:

Vsem je znano, da je operno gledališče vedno razprodano; dramsko gledališče (ki ima zelo malo stroškov) je razprodano povprečno 85 odstotkov! Vseh članov obeh gledališč pa je 110 (+ orkester 50 mož). Razen 20 do 25 solistov imajo vsi gažo brez državnih doklad od 200 do 500 kron mesečno (čujte in strmite!), večina solistov pa ima manj kot 1000 K.

Operno gledališče igra šestkrat na teden, dramsko pa sedemkrat. Dovoljujemo si vprašati gledališki konzorcij, koliko predstav bi zahteval, da bi mu dohodki zadostovali? (»Ker sedanjí so premajhni.«) Dovoljujemo si vprašati gledališki konzorcij, kam in zakaj razsipa denar, katerega pridobivajo z neumornim trudom tisti, ki so tako mizerno plačani?

Dovoljujemo si vprašati deželno vlado, ki nam je pred kratkim darovala visoki naslov kraljevskega slovenskega narodnega gledališča, kaj je storila za kontrolo administrativnega delovanja gledališkega konzorcija in kdaj misli stvarno nas sprejeti v svoje kraljevsko naročje?

Dovoljujemo si vprašati mišljenje ljubljanske javnosti, ali bo ta na te dokaze molčala in postala malomarna in brezbržna napram svečenikom Talije in Melpomene, ki so vpreženi v voz kulture slovenskega naroda, katerega vlečejo komaj nasičeni? Ker se čutimo kot taki odgovorni le pred javnostjo, pričakujemo od nje zaščite in odgovora.

Pod najvišjim pokroviteljstvom Nj. kr. Visočanstva

Prestolonaslednika Aleksandra

Pododbor Združenja gledaliških igralcev Srbov, Hrvatov in Slovencev v Ljubljani. Predsednik: Anton Danilo. Podpredsednik: Jakob Osipovič-Suvalov. Odborniki: Polonica Juvanova. Cirila Medvedova. Mela Simončič. Jakob Lumbar. Josip Plut. Leopold Kovač. Bojko Peček. Vladko Pelan. Fran Rus. Zvonimir Rogoz. Avgust Ribič. Tajnik: Rado Pregarc.

Država SHS.

Naredbenim potom...

LDU Belgrad, 18. decembra. Ministrski svet bo v eni bodočih sej naredbenim potom uredil vprašanje davkov na vojne dobičke in vprašanje vojne odškodnine. Naredbo vojne odškodnine izdeluje minister za pravosodje, one za davke na vojne dobičke pa minister za finance.

Uradniške plače.

LDU Ljubljana, 19. decembra. Deželna vlada za Slovenijo je pravkar od ministra pa pripravo ustavotvorne skupščine dr. Palečka prejela nastopno službeno brzojavko z dne 18. t. m.: Nove draginske doklade za dežele zunaj Srbije so odobrene z veljavo od 1. decembra 1919 do konca februarja 1920 od celokupnih dosedanjih prejemkov za uradnike XI. čin. razreda po 120 %, X. razreda po 110 %, IX. razreda po 100 %, VIII. razreda po 90 %, VII. razreda po 80 %, VI. razreda po 70 %, V. razreda po 60 %, IV. razreda po 50 %, III. razreda po 40 %, za nameščence neuradnike po 120 %. Pripravite izvedbo. Natančnejša navodila slede od finančnega ministristva.

Sprememba v bosanski vladi.

LDU Belgrad, 18. decembra. »Pravda« javlja: Doznavamo, da bo te dni rešeno vprašanje osebnih izprememb v bosanski vladi. Verjetno je, da bo za podpredsednika in poverjenika za notranje posle imenovan dr. Nikola Stojanović. To kombinacija javnost simpatično pozdravlja.

Vesnič na dopustu.

LDU Belgrad, 18. decembra. Naš poslanik v Parizu dr. Vesnič je odpotoval v Mentono, kjer bo preživel svoj dvomesečni dopust. Za njegove odsotnosti ga bo zastopal prvi tajnik v poslaništvu g. Jančević.

Nakup blaga v Franciji.

LDU Belgrad, 18. decembra. Presburo doznava, da je minister za železnice Drašković dovršil v Parizu razgovore o nakupu velike množine ameriškega blaga, ki se nahaja v Franciji. Med tem blagom, katerega nakup bo za nas jako ugoden, se nahaja največ železniškega in vojaškega materiala.

Tranzit za Rumunijo.

LDU Belgrad, 18. decembra. Na predinočni seji ministrskega sveta se je sklenilo, da se Rumuniji podaljša rok za tranzit preko našega ozemlja do konca t. m.

Ententna štrb za nove države.

LDU Belgrad, 18. decembra. »Pravda« javlja iz Pariza: Iz krogov mirovne delegacije nam poročajo o novem predlogu zaveznikov, ki ni naši državi niti malo naklonjen. Ta predlog zahteva od naše vlade, da prizna konvencije, ki so nam jih zavezniki predložili in ki se tičejo gotovih trgovskih odnošajev s sosednimi državami. Te konvencije bi imele regulirati odnošaje med novonastalimi državami, v bistvu pa služijo le Italiji. S posebno konvencijo bi se imeli regulirati trgovski odnošaji med Jugoslavijo in Italijo na Jadranu, toda na tak način, da jih naša država ne more sprejeti, ker so zanjo pogubonosni. V ostalem moramo predložene konvencije odločno odbijati že zato, ker jadransko vprašanje še ni rešeno.

Italija.

Italijanska zbornica.

LDU Milan, 19. decembra. (DKU) »Corriere della Sera« poroča: Včeraj so se poslanci zbrali na Monte Citorio, da sestavijo posamezne komisije zbornice. Za predsednika ene komisije je bil izvoljen Turatti. V 4 od 9 komisij so socialisti dobili večino, ker mnogo meščanskih poslancev ni bilo navzočih.

LDU Rim, 19. decembra. (DKU) Agenzia Stefani poroča: Zbornica je nadaljevala razpravo o dvanajstini. Podtajnik v ministristvu za prehrano Murialdi je podal svoj ekspozé o prehranjevalnem položaju, ki ga je označil kot zelo resnega, in sicer vsled nezadostne produkcije in pomanjkanja transportnih sredstev.

Albanci proti Italijanom.

LDU Belgrad, 18. decembra. Iz Pri-zrena poročajo: Arnavti so napadli močno italijansko četo pri Brašu v Albaniji. Ubityh je bil več italijanskih vojakov.

Razna poročila.

Vatikan — Pariz.

LDU Berlin, 19. decembra. (DKU) »Germania« javlja iz Rima: Govorice, da se je obnovilo službeno razmerje med Vatikanom in Parizom, so neutemeljene.

Predsednik francoske zbornice.

LDU Pariz, 18. decembra. (DKU) Deschanel je bil izvoljen s 576 glasovi za predsednika francoske zbornice.

Dr. Renner na Dunaju.

LDU Pariz, 18. decembra. (DKU — Brezžično.) Avstrijski državni kancelar dr. Renner je nocoj odpotoval z ekspresnim vlakom na Dunaj.

Kredit Avstriji.

LDU Amsterdam, 19. decembra. (DKU) Po »Telegraafu« javlja »Evening Standard«, da sta se Anglija in Francija sporazumeli, dovoliti Avstriji kredit 40 milijonov funtov šterlingov.

Ratifikacija versailleske pogodbe.

LDU London, 19. decembra. (DKU — Brezžično.) Versailleska mirovna pogodba bo ratificirana prejane dne 1. januarja p. l. S tem stopi zveza narodov brez Zedinjenih držav začasno v veljavo. Določba mirovne pogodbe, da mora zveza narodov 14 dni kasneje imenovati komisije za upravo saarskega ozemlja, se ne bo izvršila. Upajo, da se bo ta komisija sestala dne 28. januarja p. l.

Borba Ircev.

LDU Amsterdam, 18. decembra. (DKU) Reuterjev urad poroča, da je v torek ponoči 200 oboroženih sinfajnovcev napadlo kolodvor v Corku. Zasedli so kolodvor za več ur in iskali pošto pošiljatev, namenjeno za vojaštvo. Policiji se ni posrečilo aretirati jih.

Boj verižništvu — drugod.

LDU Nauen, 18. decembra. (Brezžično.) Državno prehranjevalno ministristvo je izdalo ostre odredbe zoper tihotapstvo in veriženje. Imetniki vseh berlinskih gostlin, kavaren in slaščičaren so pričeli dvodnevno protestno stavko, ker se po onih odredbah stavijo gostilničarji, kavarnarji itd., ki oddajajo po previsokih cenah gostom živila, pridobljena s tihotapstvom, na eno stopnjo s tihotapci in se kaznujejo kakor ti.

Ženske — sodnice.

LDU Nauen, 19. decembra. (Brezžično.) Državno ministristvo je objavilo načrt izpremembe nemškega sodnostavnega zakona, po katerem bodo pri razširjenih ljudskih sodiščih poslovali prvokrat

ženske kot sodne prislednice in porotnice. Ženske naj sodelujejo zlasti pri obravnavah obtoženih žensk in mladine.

Koalijski blok na Pruskem.

LDU Naumen, 19. decembra. (Brezlično.) V pruskem deželnem zboru je izjavil notranji minister Heine, da je skupno delovanje koalijskih strank pri volitvah samoočelno in je ob velikem razburjenju navzočih pozval stranke večine, naj se kolikor mogoče združijo v volilni blok.

Skrb za invalide v Nemčiji.

LDU Naumen, 19. decembra. (Brezlično.) Nemški narodni skupščini je predložen zakonski načrt o zaposlenju težko poškodovanih. Po tem načrtu mora vsak delodajalec vzeti v službo težko poškodovanega, ako ga potrebuje in ako je delodajalec zadosti zmožen. Šele potem pridejo drugi delodajalci na vrsto.

Moštvo križarke »Emdene«.

LDU Naumen, 19. decembra. (Brezlično.) Poslednji del moštva na križarki »Emdene«, ki so ga še zadržavali na Malti, je došel sedaj v Benetke in nadaljeval potovanje v Nemčijo.

Nemiri na Španskem.

LDU Berlin, 18. decembra. (DKU) »Lokalzeiger« poroča iz Madrida: Pri nemirih v Madridu in Barceloni je bilo do sedaj 100 mrtvih žrtev. Zaprti so ženski, pri kateri so našli bombo. Stavka cestnih železničarjev v Madridu se nadaljuje. Stavkujoči apelirajo na skupnost z drugimi delavskimi zvezami. V bojih med stavkujočimi in policijo se je streljalo. Mnogo izgrednikov je bilo aretiranih.

Politične novice.

+ Razmerje med demokrati in socialisti. »Slovenski Narod« odgovarja »Napreju« na njegov članec o bodočih občinskih volitvah in »Napreju« vzklik: »Živele socialistične občine! Konstatira, da je uradna JSDS po takih nazorih vsakemu kompromisu pri občinskih volitvah nedostopna in je zato vsak skupni nastop z njo pri občinskih volitvah nemogoč, čeprav se iz Beograda brzojavlja, da se bo Demokratska zajednica odločila za skupni nastop s socialistimi demokrati pri občinskih volitvah, ki se naj vrše koncem januarja ali pričetkom februarja. »Narod« zaključuje: »Mi smo predvsem uverjeni, da je »Napreje« govoril resnico: socialna demokracija hoče si pridobiti diktaturo v naših občinskih zastopih. Za njegovo priznanje smo stranki hvaležni in zato reje upamo, da nam tudi JSDS ne bo zamerila, če odkritosrčno povemo, da se nam vidi naravnost izključeno, da bi pri volitvah z njo skupaj nastopali. To bi škodovalo obema strankama, ker se nikdar nismo doživeli, da bi se voda in ogenj v ljubezni objemala. Nasprotno, nam se vidi, da JSDS mnogo precenjuje svojo moč, tako v Ljubljani, kakor zunaj Ljubljane, pri tem pa zahteva reči, ki bi jih dostikrat še tedaj ne smela zahtevati, če bi bila najmočnejša politična stranka v deželi. Zatorej je dolžnost te stranke, da se pripravlja na te volitve, ali tudi naša stranka se bo pripravljala na te volitve in morda se bodo vendarle dobili politiki, ki bodo vsaj premissjevali o tem, ali ne bi kazalo, nastopiti pri teh volitvah s kakim meščanskim blokom, prav tako kakor se je to zgodilo na Francoskem, kjer so socialne demokrate volitve razbile, dasi so tam dosti močnejša stranka, kakor JSDS.«

+ Delaven minister. Ljudstvu primanjkuje zlasti obleka in obuvalo. Amerika in Angleška sta naši državi v tem oziru priskočili na pomoč. Angleška »vojaska spasa« v Beogradu zelo dobro deluje. Ministrski svet je svoj čas — če se ne motimo, je bilo to meseca junija — pod g. Proticem sklenil, da kupi veliko zalogo vsakdanjih potrebščin, predvsem blaga za obleke. Zastopnik kraljestva SHS je v Ameriki posredoval, nakar je došlo blago v Solun. Ker trgovci niso imeli dovolj tuje valute, so se obrnili na ministrski svet, ki je sklenil nakup tega blaga kreditirati in je celo akcijo poveril g. dr. Korošcu. Ta je s svojo priznano agilnostjo stvar takoj organiziral. Po trgovskih strokovnjakih je dal blago pregledati in primerjati z doposlanimi vzorci. Blago je bilo dobro. Razprodaja blaga bi se bila vršila po zadržah v Srbiji, za katero je bilo dotično blago namenjeno. Vse je bilo tega dejanja veselo, zlasti ker je v Srbiji obleke in obuvala še veliko bolj pomanjkalo nego pri nas. Toda minister dr. Korošec je odstopil, in gospod Bugšeg, sicer pošten človek — da se poslužimo »Naprejevega« izraza — je zadevo zanemarljivo. To nedelavnost socialističnega ministra Bugšega hoče »Napreje« očitno prikriti s tem, da očita dr. Korošcu, da je kupil modrece in parfem v takih množinah, da se zdaj ves Beograd po njem diši. Vemo, da je bila med dotičnim blagom, ki se je moralo prevzeti brez sortiranja, tudi razmeroma zelo mala količina ženskih bluz; o modrcih in parfemu

pa fantazira samo »Napreje«. Mislimo, da tudi ženske bluze niso nepotrebne in samo čakamo, kdaj da bo dal »Napreje« svojim pristašim prepoved, nositi bluze. Zasmrdelo bo pa le blago, ki se danes čaka v Solunu na prevoz, ako se gospod Bugšeg ne bo pobrigal zanj, in ta smrad se bo po celim Beogradu res razširil tedaj, ko bodo ljudje bosi in goli vsled velike brige socialističnega ministrstva. Glede očitanja dr. Korošcu, da je uvedel prosto trgovino, pa pri najboljši volji ne moremo dati drugega odgovora kakor: To je zavestna laž! Ne moremo namreč verjeti, da bi moglo biti kako uredništvo tako neizmerno slabo informirano. G. socialisti dobro vedo, da je bil dr. Korošec s celim Jugoslovanskim klubom proti svobodni trgovini, ki jo je hotela v ministrskem svetu tedanja večina, to je demokratski ministri; res pa je, da je g. dr. Korošec kljub uvedenim svobodni trgovini v svojem resoru na umeten način vezal svobodno trgovino z žitom, ker je le tako mogel začeti boj proti korupciji. Gospodje socialisti, le z resničnimi grehi na dan, če jih kje najdete, laž pa pustite, ker ima kratke noge!

+ »Napreje« razburjen. Ne da bi hoteli žaliti, moramo pibiti, da takih klobocij, neokusnosti in duševne revščine že dolgo časa nismo zasledili v nobenem listu kakor v včerajšnjem glasilu socialistične stranke. Le neskladnost sedanje socialistične politike s socialističnimi načeli in zadrega mora pamet tako zmešati. »Napreje« vprašuje v o d s t v o S. L. S., če mu je kaj znano, da snuje dr. Pegan novo stranko iz pristašev politične organizacije in v o d s t v a S. L. S. Zima vpliva na možgane. Vprašuje, kakšna ustna in pisarna poročila so klerikalni velmožje dobili iz krogov Habsburžanov, natolcuje o denarni podpori vodstva S. L. S. Kristanova potovanja na Dunaj in skrb za Nemško Avstrijo sta ga tako prevzela, da kliče: »Živela stara, nova Avstrija!« O dr. Šusteršičevem delovanju v tujini veliko piše in vendar nič ne pove in tako ne ustreže naši veliki radovednosti, ki smo o tej zadevi žal najmanj poučeni. Samo to zagotavljamo »Napreju« na njegovo priporočilo, da naj se glede dr. Šusteršiča ne potrebuje nič ne razburjamo, da naj se nič ne boji za naše živce. Mi se prav nič ne razburjamo in prepuščamo to »Napreju«, ki ima gotovo silno slab spomin, ki ne seže niti par let nazaj.

+ Viri za demokratski volilni fond. »Obzor« očita ministru Miloradu Draškoviću, ki je ravnatelj izvozne banke, in demokratskemu veljaku Milošu Savčiću, ki je ravnatelj prometne banke, da sta zlorabila svoj službeni položaj v svrhu kupčijskega zaslužka. Država je bila namreč bratom Freundlich zaplenila 18.000 kubičnih metrov hrastovega lesa. Namesto da bi se dragoceni les prodal na javni dražbi, je finančni minister Veljković odredil, da se les proda »Izvozniki« proti jamstvu »Prometne banke« po ceni 105 dinarjev (486 K) za kubični meter. Ker je kubični meter hrastovine vreden najmanj 500 dinarjev, bo »Izvozna banka«, ki ji načeljuje minister Drašković, zaslužila čez 7 milijonov kron. Od tega se bo že izplačalo dati nekaj za demokratski volilni fond, ki ima res dobre vire. Ob takem gospodarstvu se seveda ni čuditi, da so se sedanjí ministri tako otepali narodnega predstavnštva in njegove kontrole.

+ Naši odnosi z Mažari. Belgrajska »Politika« prinaša povodom podpisa miru z Mažarsko uvodnik o našem bodočem razmerju nasproti mažarski državi. Naglašja, kako je na nasilju in krivici zgrajeno »tišotletno« ogrsko državo doletela enaka usoda kakor rimsko cesarstvo, beneško republiko in avstrijsko cesarstvo. Mažari, omejeni na svoje narodno ozemlje, bodo morali postati popolnoma drugi v vsem svojem mišljenju in delu, odpovedati se bodo morali svoji megalomaniji, trdo delati in iskati iskrenega prijateljstva z jugoslovansko državo, na katero so — obdani od vseh strani s sovražniki — v prvi vrsti navezani. Ako bodo to hoteli, bo prav v prvi vrsti zanje, potem še le tudi za nas. Mi smo pripravljani njihovo prijateljstvo pod gornjimi pogoji sprejeti. A kakor kažejo mnoga zunanja znamenja Mažarov tudi šola svetovne vojne ni naučila pameti.

+ Protiitalijansko razpoloženje v Albaniji se je ob slovesnostih, ki so se vršile ob obletnici osvobodjenja (28. novembra 1912) po celi kneževini povsodi pokazalo. Na vseh prireditvah so manifestirali za neodvisnost dežele in zahtevali, da Italijani zapuste Albanijo. Italijanske oblasti se zato v Skadru niso udeležile albanških svečanosti, pač pa zastopniki vseh ostalih zaveznikov. V Draču, Tirani, Kroji in Elbasanu so bile viharne protiitalijanske demonstracije.

+ Nemci v češkoslovanski armadi. Vojni minister Klofač je izjavil, da bo v bataljonih s čisto nemškim moštvom službeni jezik nemščina.

+ K. H. Wolf, bivši poslanec v avstrijskem parlamentu, se je zopet vrnil na politično poprišče.

Iz Prekmurja.

Igračke orjakov. Nemci so imeli svoj Riesenspielzeug. Velikaši okoli Žerjavove vlade se na enak način igračkajo s Prekmurjem. Neki g. dr. Schitnik bi rad postal glavar v Mariboru, Ker pa pozna mariborsko okrajno glavarstvo tako malo kakor Gvatamalo, zato se mu ta želja ni izpolnila. Zato si je izmislila neka brihtna glava izvirni načrt: Napravimo dr. Schitnika za guvernerja v Prekmurju! Dr. Schitnik je bil vesel te časti. Šlo je samo za izvedbo. Ker je vedel, da ga Prekmurci ne bi nič častili kot guvernerja, ker hočejo samo navadnega okrajnega glavarja in bi imeli rajši kakor Schitnika kakkega žitnika, ki bi jim dal žitnega kruha, soli, petroleja, sladkorja in tobaka, zato je rekel, da noče stanovati kot guverner v Prekmurju, ampak v Mariboru. V Mariboru bi lahko dobro živel. Tako je n. pr. v tem času Mariborska eskomptna banka in tvrdka Sert kupila 15 vagonov soli po 2 K 50 vin., prodala pa nekemu Hahnju iz Hrvaške za 2 K 90 vin. že 10 vagonov. V Prekmurju pa ljudje nimajo soli, da bi si zdaj zaklane svinje solili! Hudo mušneži pravijo, da bi zato Schitnik lahko jedel v Mariboru osoljene klobase, v Prekmurju pa ne. V Mariboru bi bil rajši tudi radi gledališča. Urednika gledališkega lista sta baje že dobila nalogo, da izdelata poseben grb za guvernersko ložo. Hudo mušneži tudi pravijo, da je g. sodrug Favai, v civilu včasih gimnazijski profesor, dobil na gimnaziji tako dopust, da poišče kot stanovanjski komisar primerno stanovanje za guvernerja. Schitnik je računil boja na osem sob. Sodrug Favai pa je kot »pošten socialist«, kakor pravi v izjavi, odločil, da dene Schitnika v podzemsko stanovanje Badlove hiše. Guverner bi ponoči itak spal, zvečer bi bil v gledališču, po dnevi pa v kavarni. Urada pa ne potrebuje, ker ne bi imel drugega dela, kakor da bi pošto, ki bi jo dobil od civilnega komisarja za Prekmurje, pošiljal v Ljubljano. Vsak poštni sluga pa bi mu storil zastoj uslugo in bi sam napisal na kuverte »Ljubljana«. Pošta iz Prekmurja itak hodi počasi v Ljubljano; če bi pisma nosili še k Schitniku, bi se s tem še bolj zakasnila. Ta v resnici modra odločitev je razjezila Schitnika tako, da se je boja odpovedal guvernerski časti. Javnost pa si bo dobro zapomnila, katera slovenska vlada se igra s takimi pustolovčinami. Ljudstvo v Prekmurju je že izrazilo svojo voljo, da hoče samo okrajnega glavarja. Noče niti civilnega komisarja, ker ta pride vedno šele za drugimi glavari glede aprovizacije, namesto da bi bil prvi. Zakaj imajo v Mariboru preveč soli, v Prekmurju pa nič? Zakaj se dobi v Mariboru tobak in druge reči, v Prekmurju pa ne pride nič. Jugoslavija lahko izvaža živila celo v druge države, Prekmurje pa naj trpi. Vlada naj pošlje tja potrebne delavne uradnike. To ni igračka, odgovornost je velikanska.

Salomonova razsodba. Pošta v Turnišču ni bila taka, kakor bi morala biti. Da navedemo le en slučaj. Dijaku v Sloveniji so poslali starši po pošti iz Turnišča 110 K za stanovanje že pred enim mesecem. Dijak denarja še ni dobil. Namesto da bi vlada to pošto spravila v red in kaznovala neurednosti, pa je kaznovala ljudstvo: ukinila je pošto v Turnišču ter pridelila okoli 20 kilometrov in še več k pošti v Beltincih. V Prekmurju je še vedno premalo pošt, Žerjavova vlada pa še te odpravlja, ki so že bile. Zahtevamo, da se zadeva v Turnišču temeljito preišče in se takoj zopet odpre boljša pošta v Turnišču in po vseh krajih, kjer so bile nekdanj mažarske pošte! Poštne razmere v Sloveniji ne smejo biti slabše kot na Mažarskem.

Šole v Prekmurju. Vlada je končno vendarle dovolila, da se odpro ljudske šole. Toda nastavljenih je še samo 53 učiteljev-domaćinov iz Prekmurja. Učiteljev iz ostale Slovenije še ni poslala boja zaradi tega, ker še guvernersko vprašanje ni definitivno rešeno. Ti učitelji bi morali čakati na guvernerjev »žegnen«. Vemo, da se je že mnogo slovenskih učiteljev in učiteljic, zlasti iz Priekije oglasilo, ki bi radi šli iz narodne požrtvovalnosti v Prekmurje delat, četudi bodo morali jesti nesoljene klobase, ker ne bodo mogli stanovati v Mariboru, kakor prekmurški guverner. Ti učitelji poznajo svojo narodno dolžnost, ljubljanska vlada pa rešuje guvernersko vprašanje in zadržuje pravo narodno delo. Ljudstvo si želi šol v slovensčini in prekmurščini. Vlada pa ne da učiteljev in, da spisati primerne čitank v prekmurščini. Učitelji bi bili povsod potrebni tudi kot tajniki pri občinski upravi itd. Vlada pa čaka, kakor konferenca v Parizu, da dobi g. dr. Schitnik primerno stanovanje za udobno življenje, dočim ljudstvo strada telesne in duševne hrane.

Naročajte
Mladost!

Dnevne novice.

— Pogreb f. Petra Bohinjca. V torek so pokopali v Dupljah pisatelja Petra Bohinjca. Pogreba se je udeležilo 18 gg. duhovnikov. Poleg po starih denarnih zbirkah in rastlinstva znanega in slavnega župnika Šaferja počiva truplo ljudskega pisatelja g. Petra Bohinjca, katero je pokopal njegov prijatelj g. dekan Koblar iz Kranja. Osmiina bo prihodnji torek ob 8. uri v Dupljah.

— Seja K. T. D. bo v torek, dne 23. t. m. ob 4. uri popoldne.

— Oglase za božično številko »Slovenca« more sprejemati uprava le do torka, dne 23. t. m. zvečer. Izvzete so le posmrtnice in najnujnejša obvestila, ki jih moremo sprejeti še v sredo jutraj do 9. ure.

— Promocije. 3. kat. akad. društvo »Hrvatska« na Dr. Janju naznanja, da promovira danes dne 20. t. m. njen starešina in bivši predsednik »Danica« g. Lovro Sušnik za doktorja filozofije. Ponašamo se z njim, ki je bil vedno odlični dijak, bi promoviral pod starimi razmerami sub auspiciis imperatoris, stavimo na njega na znanstvenem polju največje nade in mu srčno čestitamo. Ak i jesu odleteli ždrali, ostali su ptići ždralovići — Hranit ćemo ptiće ždraloviće naši dvori pusti ošat neće. Hrvatskaži.

— Umrla je v Virmašah pri Stari Loki blizu 70 let stara mati č. g. župnika Iv. Langerholca, Marija Langerholc, podomače Artmanova. Pokopali so jo 8. decembra v Stari Loki. N. p. v m.

— Umrla je v Novem mestu v četrtku, dne 18. t. m. g. Marija Kavc, soproga nadpoštara. Pokopali jo bodo danes popoldne.

— Tržič. V nedeljo 21. t. m. priredi skupina Jugoslovanske Strokovne organizacije igro »Divji lovec« v »Našem domu« ob pol osmih zvečer. Na odru nastopijo kot igralci samo delavci in delavke naše skupine. — Zadnje nedeljo je priredil dramatični odsek društva sv. Jožefa igro »Dom« Ker ni dobilo mnogo oseb več vstopa vsled nabito polne dvorane, se bo igra ponovila.

— Za novega ravnatelja v Stromayerjevi galeriji slik v Zagrebu je nastavljen profesor na zagrebški umetniški šoli M. pl. Crncić.

— Za rednega profesorja na medicinski fakulteti belgrajskega vseučilišča je imenovan dr. Draga Petrović iz Zagreba.

— Obratno ravnateljstvo južne železnice naznanja, da osebna vlaka med Trstom in Ljubljano vozita tudi ob nedeljah. Na vseh drugih progah je osebni promet ob nedeljah, kakor dosedaj, ustavljen.

— Društvo hišnih posestnikov za Jesenice in Koroško Belo se je ustanovilo v nedeljo, dne 14. decembra 1919 ob polnoštevili udeležbi iz obeh občin, ki je pričala o trdni stanovski zavesti hišnih posestnikov in posestnic. Zborovanje je vodil jeseniški posestnik gosp. Šmajdek. »O stanovanjskem vprašanju in o pomenu stanovskega društva« je govoril tajnik društva ljubljanskih hišnih posestnikov g. Josip Pirč, ki je v enournem govoru pojasnil brezpravni položaj hišnih posestnikov, osvetlil vzroke naših slabih stanovanjskih razmer ter poudarjal načela smotrene stanovanjske politike, ki ne temelji na brezpravnosti hišnih posestnikov, temveč v tem, da se hišnemu posestniku zavaruje najnavadnejša lastninska pravica in se s tem vzbudi v ljudeh veselje do zidanja, ker se zamore edino tako odpmoči stanovanjski bedi. Izjavil se je odločno proti zidanju hiš po državi, država naj pospeši zidanje s cenjso dobavo stavbnega materiala in z dovolitvijo potrebnih kreditov uradnikom, delavcem in malim obrtnikom. Brez močne stanovske organizacije je pa nemogoče doseči, da bi se merodajni činitelji ozirali na stališče hišnih posestnikov, ki so v prvi vrsti zainteresovani pri razrešitvi stanovanjskega vprašanja, zato je pozval na vstop v stanovsko nepolitično društvo. In res, vabilu se je odzvalo nad dve tretjini hišnih posestnikov in posestnic iz obeh občin ter prijavilo takoj svoj pristop. Izvolil se je odbor iz pristašev vseh strank. Predsednik društva je g. Šmajdek, podpredsednik g. Znidaršič, ki se je stekel največ zaslug za ustanovitev društva ter kot tajnik hotelir Tancer. Po zborovanju se je vršil še prost razgovor o gospodarskih zadevah hišnih posestnikov.

— Primerno božično in novoletno darilo je knjiga: M. Elizabeta O. S. Urs. Cvetje na poti življenja. Dobiva se v uršulinskem samostanu v Ljubljani. Cena 8 K.

— Bivši hrvatski minister v ogrski vladi dr. Dragotin Unkelhäuser je otvoril v Budimpešti pisarno za posredovanje in dajanja nasvetov; prevzame intervencijo in zastopstvo pred ogrskimi oblastmi in zastopstvom SHS v Budimpešti v vseh zadevah. Naslov VI. Delibáb utca 35. Tako naznanja osješka trgovska in obrtna zbornica.

— Cerkev rop. V Veliki dolini so tatovi vlomili v cerkev, raztresli svete ho-

stije in pokradli cerkvene posode. Svari se pred nakupom.

— **Propaganda za Jugoslavijo.** Mila Kavčič iz Borovelj je delala propagando za Jugoslavijo na tak način, da je goljufala ljudi za denar. Ker se taka propaganda ne more odobravati, ji je prisodilo deželno sodišče v Ljubljani dva mesca ječe.

— **Postave bolj poznane kakor ti.** je rekel Sežon iz okolice Loža nekemu orožniku, ki je izvedel pri njem hišno preiskavo. Da se res nauči poznati postave, mu je prisodilo deželno sodišče v Ljubljani 5 dni zapor.

— **»Jože beži! Zandar gre!«** Pri Igu se je zgodila ta-le resnična povest. Orožnik je zasledoval vojaškega begunca, katerega ni našel. Neki Ižanec, ki je dezertirjal poznal, je zaklical nad njim: »Jože, beži! Zandar gre!« In Jože je zbežal v hosto, orožnik ga ni mogel več dohiteti. Ko so očeta, pristno izansko korenino, stavili na odgovor, se je pa odrezal: »Nisem tako križal nad beguncem, marveč nad mojim sinom sem zaklical, da gre hitro domov: »Jože, beži, dež gre!«

— **Poizvedbe.** Iščejo se: Alojzija Čepan, stara 40 let, rojena v Gabrijah pri Gorici; Leopold Peršič iz Gorice; Alojz Kovačič iz Svetega pri Komnu, ki je bil v vojnem času uslužben na ladji »Leopard«; Andrej Laščak iz Nabrežine, ki je odšel 16. septembra 1916 v begunsko taborišče Vagna in Franc Masten iz Novele št. 1 pri Kostanjevici na Krasi. Njih sedanja bivališča naj se naznanijo »Posredovalnemu uradu za begunce v Ljubljani«. — Dne 28. januarja 1918 je padel na Col del Rosso pešec Jožef Čapraz bivšega 97. pp. Kdo ve, kje je bil rojen, kam pristojen, kje je imel zadnje bivališče in kje se nahajajo njegovi sorodniki, naj javi »Posredovalnemu uradu za begunce v Ljubljani«. — Umrl je dne 29. septembra 1919 pešec Friderik Plesničar iz Trnovega pri Gorici. Naznanilo smrti se nahaja pri »Posredovalnemu uradu za begunce v Ljubljani«. — Alojzija Grohar iz Bač pri Podbrdem naj se zgasi pri »Posredovalnem uradu za begunce v Ljubljani«, kjer dobi svojo poselsko knjižico.

Ljubljanske novice.

lj **Osebnost.** Komendant ljubljanskega bataljona kraljeve garde gospod major Velimir S. Stefanović je prestatavljen v Belgrad kot poveljnik tamkajšnjega bataljona kraljeve garde.

lj **Vlekd kapi je umrl** včeraj dopoldne bivši okrajni glavar, deželni vladni svetnik v pok. dr. Henrik pl. Cron. Pogreb bo z Ambroževnega trga št. 2 v nedeljo ob 2. uri popoldne.

lj **»Krivoprisežnik«**, ljudsko igro v 3 dejanjih (7 slikah) priredi Šentjakovski Orel v Ljubljani v soboto in nedeljo dne 20. in 21. decembra v Ljudskem domu. Začetek ob pol 8. uri zvečer. Konec po 10. uri. Med odmori svira odsekov violinjski orkester. Vstopnice se dobe v trgovini gospe Češnovar, Stari trg 16, v nedeljo dne 21. t. m. pa v »Prosvetnem društvu«, Florijanska ulica 15, od 8.—12. in od 2. do 5. ure popoldne ter eno uro pred vsako predstavo pri blagajni v Ljudskem domu. Vsi prijatelji poštenega razvedrila posetite prirediteljev naših Orlov polnoštevilo.

lj **Glasbena Matica.** V Stojanovičevem koncertu nastopi po daljšem odmoru pred slovensko občinstvo naša domača koncertna pevka ga. Ivanka Negro-Hrastova. Ko je lani v Varaždinu koncertirala, je žela obilo pohvale in priznanja. V Glasbeni Matici uspešno deluje kot učiteljica-pedagoginja. Veseli nas nastop domačinke. Koncert se bo vršil v Narodnem domu v ponedeljek dne 22. t. m. Naj slovensko občinstvo velikega srbskega umetnika vpoštevaj in v obilnem številu poseti koncert, ki bo nudil obilo užitka.

lj **Slovenska Matica.** Vabilo na odbo-rovo sejo, ki se bo vršila v torek 29. t. m. ob 18. uri v društvenih prostorih. Dnevni red: 1. Tajnikovo poročilo. 2. Slučajnosti.

lj **Na dan pred Božičem**, t. j. dne 24. decembra t. l. bodo sporazumno vsi ljubljanski denarni zavodi zaprti.

lj **Društvo mestnih nižjih uslužbencev** priredi dne 5. januarja 1920 v veliki dvorani hotela Union običajno predpustno veselico z raznimi zabavami v korist društvene blaginje. — Odbor.

lj **Cene mesa.** Včeraj se je vršilo pri odseku za prehrano posvetovanje o določitvi enotnih prodajnih cen za sveže meso. Zastopani so bili prizadeti uradni oddelki s strokovnjaki, kmetijska družba in ljubljanski mesarji. Mesarji, ki so zadnje dni zvišali cene mesa od 12 K in 14 K na 16 K in 18 K, so navajali kot glavni razlog, da se je znižala cena govejim kožam od 28 K na 18 K za kg. Pribitek 4 K pri kg so smatrali strokovnjaki odločno za pretiran, zlasti še, ker so ostale cene klavne živine v zadnjem času na isti višini. Ako se uvažuje znižanje cene kožam, bi bilo upravičeno k večjemu zvišanju za 1 K 50 vin. do 1 K 70 vin. pri kg. Na podlagi tega posveta je nato zaključila de-

želna vlada sporazumno z odsekom za prehrano: 1. Da se določijo za vsa večja konsumna središča prodajne cene za meso, ki stopijo takoj v veljavo. 2. Da se prekošenje cen teh cen strogo kaznuje po obstoječih predpisih z zaporom, denarno globo in zaplenbo blaga. 3. Da se proti onim mesarjem, ki bi po teh odredbah prenehali z obratovanjem, postopa po obrtnem redu, da se jim odvzame obrtna pravica ter se jim zasežejo obratni prostori. Končno so se odredile tudi potrebne priprave za primer, da nekateri mesarji prenehajo z obratovanjem.

lj **Vlom in tatvina pri Gričarju in Mejaču.** Policijski nadzornik g. Habe je poizvedel, da neki mlajši fantalin v Ljubljani nad svoje razmere zapravlja. Imel je med drugim navado, da je plačeval vsak večer neki godbi vino, ki je stalo 20 K liter. Uvedle so se pridno poizvedbe, katere so do-gnale, da obstoja v Ljubljani večja družba mladih zločincev, katere policijski še ni bila znana. Kolovodja družbe je imel ponarejen ključ od trgovine Gričar in Mejač in je hodil krast obleko. Svojo »obrt« je izvajal tako previdno, da lastniki primanjkljaja niti niso, ker je kradel vedno s kupa še ne sortirane blaga. V družbi deklet so mladi vlomilci in tatovi zapravliali, kar so pokradli. Oškodovana tvrdka trpi ogromno škodo.

lj **Veržniki.** Glavarstvo v Brežicah je izročilo ljubljanski policijski dva veržnika, ki sta veržila z moko. — Neki ljubljanski trgovec je izročil policijski veržnika, ki mu je ponujal blago v nakup. Če bi vsi trgovci tako postopali, bi se kmalu veržništvo popolnoma onemogočilo.

lj **Tihotapstvo.** Na Viču je prišla ljubljanska policija nekega tihotapca, ki je nameraval z nahrbtnikom, polnim tobaka, odpotovati preko demarkacijske črte.

lj **Sprejme se hišna-begunka** stara od 16 do 20 let. Poizve se pri »Posredovalnem uradu za begunce v Ljubljani.«

Izpred porota.

Roparski umor na Havptmanci.

Rafael Fabjan je šele 18 let star, toda radi tatvin je presedel že 2 leti in 4 mesece v ječi. Zadnja kazen 7 dni zapor radi goljufije je odsedel dne 21. oktobra letos pri okrajnem sodišču v Ljubljani. Nato se je potikal po Ljubljani in okolici. Dne 25. oktobra dopoldne je prišel k Jeri Ločnikar, katere hiša stoji na samem na ljubljanskem barju na Havptmanci; pokradel ji je več obleke in blaga. Ločnikarjeva ga je zasačila, ko je nameraval z blagom oditi, toda na njeno prošnjo ji je vse vrnil in dala mu je še 10 kron, da jo pusti v miru. Štiri dni na to, 29. oktobra dopoldne je pa zopet prišel v njeno hišo, takrat pa Ločnikarjeve ni bilo doma, bila je slučajno v Ljubljani, toda doma je bila njena dekla, 58 letna Marija Ravniharjeva. Ker je Ravniharjeva dne 25. oktobra videla, kako je zasačila Ločnikarjeva Fabjana, si je precej mislila, da je prišel zopet krast. V sobi je zato omare zaklenila in hitela iz nje, ker se je bala. Fabjan jo je prosil za kruhek in zahteval od nje, da mu odpre omare. Ravniharjeva je pa šla iz hiše v hlev. Ker pa je prišel Fabjan z namenom, da pokrade blago, a se je zbal, da utegne Ravniharjeva poklicati ljudi na pomoč, je skočil za njo, pobral za vežnimi vratmi prislonjeno sekiro in je v hlevu Ravniharjevo z njo udaril po glavi, da je padla vznak proti jaslom.

Fabjan je odšel na to v hišo in je pokradel 2 kosa modrega blaga, 3 rute in 1 kos usnja v vrednosti 165 kron. Pri tatvini se je zamudil le četrto uro, nato je stopil v hlev pogledat za Ravniharjevo z besedami: »Ali še nisi hin?« in ko je videl, da se Ravniharjeva ne gane, je odšel z ukradenimi stvarmi proti Rudniku, oziroma Srednji vasi.

Čez pol ure na to se je pripeljala Ločnikarjeva domov, kjer je našla Ravniharjevo vso krvavo na tleh. Dekla je povedala gospodinji, kaj je Fabjan z njo naredil. Zelo slabo Ravniharjevo je odpeljala Ločnikarjeva precej v Ljubljano v bolnico, kjer jo je 30. oktobra dopoldne zasljal policijski nadzornik Jernej Papler, kateremu je dejanje natančno tako pripovedovala, kakor smo navedli.

Ravniharjeva je v bolnici 31. oktobra umrla. Pri raztelesenju se je dognalo, da so bile poškodbe take, da je morala vsled njih nastopiti na vsak način smrt in bi bila vsaka zdravniška pomoč brezuspešna.

Fabjana so aretirali 30. oktobra ob pol 17. uri v Ljubljani. Pri policijski 31. oktobra zasljan je dejanje izprva tajil, nato pa priznal in je opisal ravno tako, kakor je pripovedovala ubita Marija Ravniharjeva svojih gospodinji Jeri Ločnikar in pol. nadzorniku Jernej Paplerju in še pristavil, da je odšel po izvršeni tatvini proti Laverici in je menda v Srednji vasi prodal blago za 30 K nekemu gospodarju, ki je delal lojtre za voz. Tudi te navedbe so resnične: še tisti dan je namreč prodal Jernej Jeršinu v Srednji vasi 1 ruto in 1 podplate za 18 kron in ruto Mariji Fink modro blago in ruto za 38 kron, svilen ruto ji je dal pa povrh, češ, da se ne splača, da jo vza-

me seboj. Odkar pa je prišel Fabjan v ječo, taji sicer vsako krivdo, vendar je z ozirom na vse zgoraj navedeno povsem jasno, da je on storilec; noče tudi poznati Jeršina, Finkove in pravi celo, da tudi Jeri Ločnikarjeve ni videl, odkar je prišel iz zapor.

Predsednik porotnega senata Fabjanu: »Ali se čutite krivega?« — »Nisem ničesar storil.« — »Pravijo, da ste bili na Havptmanci?« — »Vse je izmišljeno.« — »Ali niste bili v sredo, dne 29. oktobra, na Havptmanci?« — »Sploh nisem tam bil, bil sem na kolodvoru.« — Priča Ločnikar potrdi, da ji je rekla rajna Ravniharjeva: »Ravno tisti je bil, ki je zadnjič vzel blago.« — Priča Neži Čeč je rajnica tudi rekla, da jo je Rafael s sekiro pobil. — Priča Marija Fink iz Srednje Vasi je potrdila, da ji je tisti dan Rafael Fabjan prodal blago, ki ga je Ločnikarjevi ukradel. Predsednik Regally priči: »Ali je bil ta?« — »Seveda je bil! O ja! Saj ga poznam! Ta je ravno tisti, ki je bil pri nas.« — Fabjan: »To je kriva priča.« — Jernej Jeršin potrdi, da mu je Fabjan potplate prodal. Rafael Fabjan: »Jaz nisem bil.« — Policijski nadzornik Jernej Papler je poizvedoval za morilecem. Bil je navzoč, ko je priznal dejanje pol. nadzorniku Habetu, dasi je prvotno tajil. Še kazal je, kako je udrihal s sekiro. Policijski nadzornik Habe potrdi podatke, ki jih navaja obtožnica. Fabjan pravi, da je bil dotično sredo cel dan v Stefanji vasi. Če ga peljejo tja, bo dobil ljudi, ki bodo to potrdili. Na predlog zagovornika dr. Krečija je sklenil senat poizvedbe. Predsednik Regally je naročil navzočima gg. Habetu in Paplerju, da se peljeta v avtomobilu v Stefanjo vas. S Fabjanom so se nato odpeljali varnostni organi v Bizovik, ker se je Fabjan zmotil v kraju. V Bizoviku je res govoril s Škrjančevom, toda ne v sredo, marveč v četrtek. Prenočil je pri Podobnikovih, kjer je bival od pol 5. popoldne do pol 8. jutraj in je plačal deset kron. Na dan se Podobnikova ni spominjala, pač je pa njen sin rekel, da je bil v četrtek ali v petek tam. Fabjan je skušal pričam sugerirati, da je bil v sredo pri njih. Ob 4. popoldne se je nadaljevala razprava. Fabjan je moral pripoznati, da se mu alibi dokaz ni posrečil. Kot priča zaslišani pol. nadzornik Habe je poročal o hitro izvedenih poizvedbah in pristavil, da je Fabjan tudi pol. nadstražnik Hudalesu povedal, da je Ravniharjevo »en mal po glavi udaril«. Kot priča zaslišani g. Hudales pove, da mu je rekel Fabjan: »Saj ni bilo nič hudega. Zmerjala me je, sem jo pa »en mal« po glavi.« Fabjan: »Jaz ne vem nič!« — Po govorih državnega pravdnika dr. Modica in zagovornika dr. Krečija so porotniki soglasno potrdili stavljeni jim vprašanji, na kar je razglasil predsednik porotnega senata g. Regally razsodbo, s katero se obsodi Rafael Fabjan na 13 let težke ječe, ker še ni 20 let star, ker bi bil sicer obsojen na smrt.

Narodno gledališče.

Opera:

Dne 20. decembra, sobota: »Rusalka«. Abon. E.

Dne 21. decembra, nedelja: »Rusalka«. Abon. izven.

Dne 22. dec., ponedeljek: »Rigoletto«. Abon. B-2.

Dne 23. dec., torek: »Rusalka«. Abonement D.

Dne 24. dec., sredo: zaprto.

Dne 25. dec., četrtek: »Prodana nevesta«. Izven abon.

Dne 26. dec., petek: »Lepa Helena«. Izven abon.

Dne 27. dec., sobota: »Rusalka«. Abonement C.

Dne 28. dec., nedelja: »Coppelia, Kraljica Lutke«. Izven abon.

Drama.

Dne 20. decembra, sobota: »Hlapci«. Abon. B.

Dne 21. decembra, nedelja: popoldne »Korečke«, zvečer: »Na Pologu«, delavska. Izven abon.

Dne 22. dec., ponedeljek: »Pepelka«. Abon. A.

Dne 23. dec., torek: »Na Pologu«. Abon. C.

Dne 24. dec., sredo: zaprto.

Dne 25. dec., četrtek, popoldan: »Sne-gulčica«, izven abon.; zvečer: »Favna«. Izven abon.

Dne 26. dec., petek, popoldan: »Pepelka«, izven abon.; zvečer: »Protekcija«. Izven abon.

Dne 27. dec., sobota: »Protekcija«. Uradniška predstava. Izven abon.

Dne 28. dec., nedelja, popoldan: »Pepelka«, izven abon.; zvečer: »Hlapci«. Izven abon.

Dne 29. dec., ponedeljek: »Hlapci«. Izven abon.

Dne 30. dec., torek: »Hlapci«. Izven abon.

Dne 31. dec., sredo: »Hlapci«. Izven abon.

Dne 1. jan., četrtek: »Hlapci«. Izven abon.

Dne 2. jan., petek: »Hlapci«. Izven abon.

Dne 3. jan., sobota: »Hlapci«. Izven abon.

Dne 4. jan., nedelja: »Hlapci«. Izven abon.

Dne 5. jan., ponedeljek: »Hlapci«. Izven abon.

njakov prve vrste 20 K, druge vrste 10 K, za 100 cepljenk prve vrste 120 K, druge vrste 60 K. Zaloga cepljenk je le majhna. Kdor ne prinese županstvenega dokazila, da je mali posestnik, mora plačati dvojno ceno. Trte so namenjene v prvi vrsti kranjskim vinogradnikom za nasaditev lastnih vinogradov. Le potem, če kaj preostaja jih dobe lahko tudi drugi naročniki. Blizje pogoje izve vsak iz razglasov pri županstvih vseh vinorodnih občin, oziroma pri spodaj navedeni oblasti. Naročila sprejema najpозnejše do 15. svečana 1920 drž. vinarsko nadzorstvo v Novem mestu.

g **Plinovo olje.** Odsek ministrstva za prehrano v Ljubljani objavlja: Odsek za nabavo in razdelitev produktov mineralnih olj v Belgradu je odkazal odseku za prehrano v Ljubljani večjo »množino plinovega olja pri rafineriji »Danica« v Bosanskem brodu. Reflektanti za to blago naj vložijo pismene prošnje do 31. decembra t. l. pri odseku za prehrano v Ljubljani. Hkrati se opozarja lastniki bencinskih motorjev in industrijskih podjetij, v katerih se porablja, da bo odsek za prehrano pri prihodnjem transportu mineralnih olj iz Poljske prejel le jako malenkostno količino bencina, ki se bo morala v prvi vrsti porabiti za obratovanje v premogovnikih. Ako bo preko potrebe premogovnikov še kaj preostalo bencina, se bo ta preostanek sorazmerno odkazal drugim reflektantom. Ker se bodo prošnje za nakazitev bencina itak po možnosti vpoštevale, naj se v primeru negativne rešitve nadaljnje vloge in intervencije opušča.

g **Važno za izvoznike lesa.** Zaradi silnega pomanjkanja vagonov, more železnice le v majhni meri ustrezati velikemu povpraševanju po vagonih za eksport lesa. Zato treba, da se razpoložni vagoni razdele med posamezne izvozne tvrdke po gotovem ključu. Razni interesente so se obrnili s posredovanjem trgovske in obrtniške zbornice do obratnega ravnanstva Južne železnice, da naj bi se ključ določil na podlagi množin, ki jih imajo tvrdke pripravljene za odpošiljatev; da se nepristransko doženejo te množine, naj bi jih ugotovil poseben odbor iz zastopnikov vseh interesentov, eventualno na licu mesta. Da bo mogoče vpoštevati vse interese, pozivlja obratno ravnanstvo Južne železnice v Ljubljani vse eksportne tvrdke, da mu v teku osmih dni naznanijo količine lesa, ki jih imajo pripravljene za odpošiljatev v inozemstvo.

g **Jeklarna na Ravnah.** Iz »Mira« pri našamo v izvlečku sledeče zanimivo poročilo: Na Ravnah pri Guštanju obstoji ena izmed redkih tvornic žlahtnega jekla. Podjetje je že staro 145 let, zaslovelo pa je po letu 1860., ko se se uvedle peči za pudlanje. S tem letom se je začelo izdelovanje pudlanega jekla, ki se je izgotavljalo kot »besciansko jeklo« v štirikotnih, kot »azzalonsko jeklo« v ploščatih dimenzijah. Z izvajanjem pudlanega jekla v posebnih zaboji si je pridobila jeklarna svetoven sloves.

Tovarna je obratne naprave leto za leto izboljševala, uvajala nove stroje in vzporedno se je tudi proizvodnje dvignilo. V letih 1900—1906 je izvoz bil na višku, potem pa je radi nestalnih in zamotanih zunanjepolitičnih razmer začel padati. Boj kot avstrijskega blaga v letih 1908 in 1909 je povzročil precejšnje nazadovanje v proizvodnji zabojnega jekla, kar je izdatno izkoristila inozemska konkurenca, da je začela izpodrivati pudlano zabojno jeklo z litim jeklom.

V vojni je morala vsled pomanjkanja na z ogljem izdelanem surovem železu in na zveplaprstem plinovem premogu tudi jeklarna na Ravnah prekiniti proizvodnjo pudlanega zabojnega jekla. Tudi sedaj ni bolje in v doglednem času ne bo mogoče obnoviti izdelovanja pudlanega jekla.

Sprito stalnega povpraševanja po zabojnem jeklu, je začela tovarna po uspehih poizkusih izdelovati nadomestek za pudlano jeklo, kar se je dobro obneslo.

S tem, da so se začele uporabljati v obratu tudi topilne peči in da se je pričelo z izdelovanjem raznovrstnih visokolegiranih in nizkolegiranih jekel za orodje in strojne dele najvišje trajnosti, se je povzpela tovarna v maloštevilni krog onih jeklarov, ki izdelujejo žlahtno jeklo.

Leta 1885. se je pričel obrat v prvi Martinovi peči, nakar se je produkcija znatno povečala. Ze v naslednjem letu se je pričelo izdelovanje izstrelkov in v predvojni dobi je ravnjska jeklarna skoro izključno sama zalagala avstro-ogrsko vojno mornarico s topniškimi izstrelki. Z obratom v Martinovi peči se je pričelo tudi izdelovanje jekla za kose, ki je šlo največ v alpske dežele. V letih 1912—18 je jeklarna proizvedla 5.910.680 kg pudlanega jekla, 7.721.616 kg topilniškega jekla in 18.753.730 kg martinovega jekla.

Zadnja leta je produkcija znatno padla. Vojne razmere, pomanjkanje surovih, premoga itd. so v zvezi z nerednimi prometnimi razmerami to povzročile. Tudi v zadnjem letu se razmere niso zboljšale. Vendar čaka jeklarno v Ravnah, ki edira v Jugoslaviji izdeluje žlahtno jeklo, še

Gospodarske novice.

g **Oddaja trti.** Iz državnih trtnih nasadov na Kranjskem se bodo oddajale trte vinogradnikom pod sledečimi pogoji kot druga leta. Cene za male kmečke posestnike so za 100 ključev 5 K, za 100 kore-

lepa bodočnost. Dani so ji sedaj, ko je odmaknjena nemško-avstrijski konkurenci vsi pogoji za zdrav in krepak razvoj.

KMETIJSKE ŠOLE.

V 234. številki »Slovenca« razpravlja pod gornjim naslovom g. A. Pevc, kako naj bi se uredile kmetijske šole, in pravi med drugim, da »je vzgojila goriška kmetijska šola največ žandarjev in financarjev«. Kot ravnatelj te šole mi je dolžnost, da to trditev odločno zavrnem. Od mojih učencev, in teh je precej, ne poznam niti enega, ki bi se posvetil žandarmeriji ali financam. Iz prejšnje dobe so mi znani izmed stotina samo 3 absolventi naše šole, ki so bili prisiljeni iskati vsled revščine pri financih. Vsi trije delajo tudi pri financih šoli čast. Žandarma ne poznam niti iz prejšnjih časov nobenega. Velika večina gojencev naše šole gospodari oziroma je gospodarila na svojem domu jako vzorno in daje sosedom dober zgled. Le nekaj njih je bilo prisiljeno iskati si zasluzka na tujih posestvih in drugod, ker jim domačija ni nudila zavetja. Naša šola je mnogo pripomogla, da se je pospelo kmetijstvo oziroma vinogradništvo in vrtnarstvo na Goriškem tako visoko, kakor le v malo kateri avstro-ogrski pokrajini.

Kako naj se uredijo kmetijske šole, o tem je težko razpravljati v političnih listih. To spada v prvi vrsti pred forum kmetijskih učiteljev, ki naj na konferencah to določijo. Ker pa hoče g. Pevc naše kmetijske šole naenkrat kar na glavo obrniti in imenuje ravnatelje kmetijskih šol, ki vodijo večje šolsko posestvo kot »praktično nesposobne poučevati sinove manjših posestnikov«, moram temu ugovarjati. Ne poznam g. dopisnika in ne vem, koliko časa je že poučeval v kmetijskih šolah (menda še nič), toda od mojih slovenskih kolegov mi bodo gotovo vsi pritrdili, če rečem, da so samo teoretične nižje kmetijske šole pri nas nemogoče in bi bile le v izgubo časa. Človeku, ki nima večje izobrazbe, je treba stvar pokazati, da jo vidi in mu ni treba šole ustvariti si je v domišljiji. Zato pravim: praksa spopolnui v kmetijski šoli teorijo in teorija prakso. V ta namen naj se raztegnejo naše kmetijske šole vsaj na poldrugo leto, dve zimi in eno poletje. Po zimi naj se goji bolj teorija, poleti bolj praksa. Če zamore imeti šola večje posestvo, je to mnogo boljše, nego če ima le majhno, ker se zamorejo učenci na takem posestvu bolj vsestransko izuriti. Pa tudi se zamore napraviti na šoli več vsoprednih poizkusov ter z njimi učenca o resnici prepričati. Posestvo kmetijske šole ni zato tu, da bomo dobivali od njega dobiček, marveč služiti mora le v pouk učencem in drugim, ki šolo obiskujejo. Pač pa sem zato, da se šoli prikloni eno ali več manjših kmetij, kjer zamorejo učenci po dovršeni šoli nadaljevati svojo prakso. Te naj služijo kot vzorne kmetije in tu naj bi se delalo na dobiček. Celo dobro bi bilo, ako bi bile te kmetije različnih svojstev: na enem naj bi se gojila bolj živinoreja in mlekarstvo, na drugem bolj poljedelstvo, na tretjem bolj vinogradništvo in sadjarstvo, na četrtem morda vrtnarstvo itd. S 4 ali 5 mesečnim poukom, kakor meni g. Pevc, ne dosežemo mnogo. V tem času začenja učenec učitelja šele prav razumevati. V eni uri 10. šolskega mesca sem zamogel toliko povedati, da so me učenci dobro razumeli, kolikor v 4 do 5 urah prvega ali drugega mesca.

V koliko so učitelji sposobni poučevati sinove manjših posestnikov, določala je posebna komisija, pred katero so morali polagati skušnjo. Da je bil kandidat pripuščten k skušnji, moral je dokazati potrebne predstjudije in vsaj 2letno prakso. Sedaj pa očita g. dopisnik našemu učitelstvu nesposobnost. Seveda bi bil idealen učitelj teoretično in praktično izobražen kmet. Ker bi mu pa študiranje in poučevanje ne dajalo dovolj časa, da bi sam oral in kopal, postal bi pač kmalu to, kar smo po dopisniku zdaj mi — nesposobnež. Zato bi priporočal g. Pevcu, naj ne poje več te melodije. — Anton Štrekelj.

Prosveta.

Odlični srbski skladatelj Pera Stojanović poseti te dni Ljubljano. Želi se seznaniti s slovenskim koncertnim občinstvom in slovenskim glasbeniki. Pera Stojanović se je rodil leta 1877 v Budapešti. Dopršil je konservatorij v Budapešti v violini, potem pa še na dunajskem konservatoriju v kompoziciji. Na Dunaju je bil sošolec našega Lajovica. Za svoje prvo veliko delo »Violinski koncert v D-molu« je dobil prvo avstrijsko državno nagrado za kompozicije in dve premiji od društva »Beethoven« v Bonnu. Svojo komično opero »Bengalski tiger«, dirigiral je Stojanović v peštanski operi s sijajnim uspehom. Na Dunaju je često koncertiral v komornih koncertih, kjer je izvajal klasične skladbe in svoje kompozicije. Od teh omenjamo: »Kvintet za klavir« in »Godalski kvartet« v C-molu. (Delo je izšlo v Döblingerjevi založbi na Dunaju.) Sonato v D-duru za klavir in violino (Döblingerjeva izdaja), Trio za klavir, violino in čelo je izdal v Kist-

nerjevi založbi v Lipskem. Komorni kvartet za klavir, violino, violi in čelo je tudi izšel v Kistnerjevi založbi v Lipskem.

Stojanovićev drugi koncert za violino je izvajal iz rokopisa Jan Kubelik v Pragi z orkestrom. Uspeh je bil sijajen. Župan dr. Gross izročil je skladatelju lovorov venec mestnega zastopa praškega s svečanim nagovorom. Od tega časa žvi Stojanović v intimnem prijateljstvu s Kubelikom. Izvršil je veliko sinfonično delo za orkester »Junačka smrt«. Ta se bo iz rokopisa v tekoči sezoni prvokrat izvajala. Izmed krajših komadov Stojanovićevih omenjam »Serenado«, ki je izšla v Döblingerjevi založbi na Dunaju, »Dve ariji« in komične opere »Bengalski tiger« in »Scherzo«. Ta dela so izšla pri Döblingerju, skladba »Souvenir« pa v Boswarthovi založbi v Londonu. Slovanska fantazija »Souvenir de Sombor« je izšla v slovanski založbi na Dunaju. V rokopisu se nahajajo še skladbe »Pesma bez reči«, »Valse ronde« I. in II., »Čestitka« itd. Dosedanji največji uspeh je dosegel srbski skladatelj s svojo komično opero »Dragana na krovu«. Ta se je na dunajskem Karlovem gledališču pod naslovom »Liebchen am Dach« dvestokrat in na budapeštanski narodni operi šestdesetkrat z velikim uspehom igrala. Izvaja se ta opera v mnogih mestih, med njimi v Gradcu, Pragi, Reichenbergu, Achenu, Varšavi, Bukarešti, Hamburgu, Dortmundu, Elberfeldu, Bremenu in sedaj se bo vpriporila tudi na francoskih in angleških odrih. Druga opera Stojanovićeva »Proletnja čar« (njen predmet je ljubav Duca de Reichstadt, sina Napoleonovega) se bo vpriporila na dunajskem Raimundovem gledališču še tekom tekoče sezone. Prav je, da slovensko koncertno občinstvo in vsi slovenski glasbeni krogi posvetijo največjo pozornost Stojanovićevemu koncertu v Ljubljani.

pr Cankarjevi »Hlapci«. To ni najboljša Cankarjeva drama, vendar lepa dovolj, da ni zasluzila, da smo jo vpriporili šele po devetih letih, odkar je izšla. Priznati moramo, da smo resnično živeli v dobi, ko smo tičali do ušes v divje strastnem prepiru in nismo bili sposobni, da bi poslali čist glas umetnikov, ki se je oglašil nad nami in čez nas in nam je pokazal ogledalo, v katerem naj bi bili videli prave črte naše čednosti, pravo obličje naše sramote, »stoletju in telesu časa odtis nje-ga prave podobe«, kot navaja Cankar sam na uvodni strani knjige besede iz Hamleta. Večina občinstva ga niti danes ne razume, če tudi je preživelo ves oni strastni boj in ono dobo in morda ravno zato ne, ker ga je preživelo. V ti drami je opisan kulturni in politični boj med napredno in katoliško stranko, a to ni bil pisatelj glavni namen, on je hotel orisati breznačajno družbo, ki proda svoje prepričanje za kosček kruha; te ljudi on biča, simpatizira pa z onimi, ki gredo dosledno svojo pot v težkih in veselih dneh. Cankar v ti drami ni risal junakov brez madeža in ne skrajno hudobnih ljudi, on je risal ljudi in razmere tako, kakoršne so. In v tem zavisi ravno njegova veličina. Moti se oni, ki misli, da se je Cankar postavil v tem delu na to ali ono stran; simpatije in odpor, oboje je razdelil precej enako na obe strani. Njegov bič je namenjen samo proti onim, ki obračajo plašč po vetru, proti značajem, katerih dober predstavnik je učitelj Komar, ki v svoji pijani objestnosti žali Hvastjo, ga potem prosi odpuščanja in celo nabira podpise proti Jermanu, ki je potem prestavljen v hribovsko vas, ker se noče udati. Kako lepo so orisani značaji: župnika, ki je tak, kakoršnega je dala vzgoja dobe, Jermana, učitelja Hvastja in Loizke. Kot evangelijske glasije nekatere besede, trpek očitek vsem, ki se še niso naučili spoštovati mnenje svojega bližnjega. V dnu duše so dobri. Župnik pravi Jermanu ob slovesu: »Blagoslov na pot! In če bi Vam srce olajšala ta beseda: kakor ste vi storili, bi storil jaz, nevredni služabnik božji.« Radosti bi objeli učitelja Hvastjo, ki prinese Jermanu od svojega uboštva kolone, in pravi: »Pot bo grenka, tretjino bi hodil zate...« In Jerman? Ko pride Kalandar in pove, da je našel napadalca, mu reče Jerman: »Prav je storil Hvastja, da je kolon prinesel. Ná, daj mu kračo in potice; naj nikar ne zameri, da je slabo zadel.« Človek, ki je zapisal te besede, ne zna delati krivice in če nas je zadel bič njegove trpke satire, smo bili krivci mi vsi. Drama kot taka na odru nima velikega uspeha, ker nima močnih efektov in scen, ki bi se nam vtisnili z vso silo v dušo, toda če gledamo lepe prizore v tretji in peti sliki, poslušamo lepe primere in misli ter melodičen Cankarjev jezik, odidemo zadovoljni iz gledališča, kot bi poslušali godbo.

— Drama je bila dobro vpriporjena; prav je, da je posvetilo gledališču lepi in dostojni vpriporitvi vso pozornost. Po pravici povem, da sem se bal karikiranja. Tega ni bilo, razen par preglobokih poklonov pred župnikom in preodurnega Komarja. Cankar je bil po vsebini realistič-satirik in četudi ni jezik v celoti tak, kot ga govorijo ljudje, zato ga je treba tudi igrati brez vsake pretirane poteze v nasprotju s »Pohišanjem«. Župnik je bil igran zelo dobro

in dostojno; priznati moram, da je bila to gotovo najboljša kreacija, kar smo jih videli pri g. Pregarcu. Le škoda, da mu postava ni pomagala k polnemu uspehu, posebno v nekaterih momentih, ko bi imela glasnejše govoriti župnikova prikazen kot pa njegova beseda. Med ostalimi vlogami je bila dovršena šaričeva v vlogi Loizke ki nam že s svojim imenom zagotavlja uspeh in tudi Anke smo bili veseli. Med moškimi vlogami mi je ugajal Martinčević v vlogi Jermana, tudi ena njegovih najboljših kreacij, učitelj Hvastja, in kovač Kalandar, ki ga je podal Danilo. Kalandrova žena in župan se mi ne zdita posrečena po svoji maski. Županu pravijo: »nesnaga re-jena«, a ni bil obilen. Jermanova mati je bila dobra v svoji deloma nemi igri. Originalen je bil kmet Nace, dobra pijanec in kmetica, slabi tudi ostali ne. V četrtem dejanju ob prizoru v gostilni so se zabrisali lepi in značilni medklici v šumu ostalih v skupini, Sicer pa smo te vpriporitve veseli in vsa hvala režiji, ki je znala ceniti Cankarja in njegov spomin, in ga je razumela, česar o občinstvu ne moremo trditi.

France Bevk.

Najnovejša poročila.

NOVI KARDINALI

LDU Rotterdam, 19. dec. (DKU) V sredo popoldne je papež izročil v konsistorijalni dvorani Vatikana novoimenovanim kardinalom plašče in kardinalske klobuke. Kardinal Bertrem iz Vratislave je prečital v italijanskem jeziku sestavljeno poslanico, kjer se v imenu novoimenovanih cerkvenih knezov papežu izraža zahvala za imenovanje. Dalje je kardinal v nagovoru izrazil nado, da bo duh spravljivosti vendar le zavladal med narodi. V svojem odgovoru se je papež zahvalil za počaščenje ter poveljeval zasluge novih kardinalov. Obrnjen proti kardinaloma, ki sta Poljaka, je naglasil papež, da se je sv. Stolica vedno zanimala za Poljsko. H koncu je podelil navzočim papeški blagoslov.

SPITZMÖLLER — GUVERNER AVSTRO-OGRSKE BANKE.

LDU Dunaj, 19. dec. (DunKU) Kakor doznava Dunajski brzojavni in korespondenčni urad, se je avstrijska vlada dogovorila z madžarsko vlado, da se imenuje za novega guvernerja Avstroogrske banke bivši avstrijski finančni minister dr. Spitzmüller. Imenovanje bo objavljeno prihodnje dni tako na Dunaju, kakor v Budimpešti.

MADŽARI OGORČENI.

LDU Budimpešta, 19. decembra. (DKU — OKU) Pismo Clemenceauja na avstrijskega državnega kancelarja dr. Rennerja, kjer francoski ministrski predsednik označuje kot neizpremenljivi sklep mirovne konference, da se Nemška Zapadna Ogrska v smislu saintgermanske mirovne pogodbe odstopi Avstriji, je v vsej madžarski javnosti vzbudilo neprijetno presenečenje. Vse madžarsko časopisje soglasno protestira proti temu, da se razpolaga z deli Madžarske, ne da bi se vprašalo prebivalstvo o njegovih željah.

TUDI NA MAŽARSKEM USTAVLJEN PROMET.

LDU Budimpešta, 19. decembra. (Dun. KU.) Ker se med prazniki ne bo pridelalo nič premoaga, bo na vseh progah mažarskih državnih železnic od vštete 24. decembra t. l. do vštete 1. januarja p. l. ustavljen ves osebni promet.

VSTAJA ARABCEV.

LDU Amsterdam, 19. dec. (DunKU) »Telegraaf« javlja iz Londona: Angleški listi poročajo o resni vstaji Arabcev v Mezopotamiji. Arabske tolpe so zavzele mesto Bhozezo (?), pri čemer so bila vsa tamošnja vladna poslopja vpeljena. Opažati je precej močno turško-arabsko gibanje. Turške čete prodirajo ob Evfratu v smeri proti Bagdadu. Bati se je, da pride do spopadov z britanskimi četami. Polložaj je zelo resen.

Spored Orliškega vaditeljskega tečaja, ki se bo vršil v času od 2. do 5. januarja 1920. Petek, 2. januarja: Ob 9. uri otvoritev tečaja v mali dvorani Ljudskega doma, od 10. do 12. ure simbolične proste vaje (I. del), od pol 2. do pol 5. ure vaje z zastavicami (I), potem orodna telovadba. Ob 7. uri zvečer v Krekovi prosveti (Poljanska cesta št. 4) vzorni dekliski večer. — Sobota, 3. januarja: Od 8. do 10. ure rajalne vaje, nato simbolične proste vaje (II. del); popoldne simbolične proste vaje (III. del), nato vaje z zastavicami (II). Zvečer vzorna seja odbora in vaditeljskega zbora. — Nedelja, 4. januarja: Ob 8. uri sv. maša v Alojzevišču. Od 9. do 10. ure simbolične proste vaje (IV.

del), nato orodna telovadba. Popoldne od pol 2. do pol 5. ure vaje z venčki za gojenke, nato vaje z zastavicami (III). Zvečer ob 7. uri predstava v opernem gledališču. — Ponedeljek, 5. januarja: Od 8. do 10. ure češke proste vaje za članice za leto 1920, nato vaje z venčki za gojenke. Popoldne od pol 2. do 3. ure simbolične proste vaje (V. in VI. del). Nato zaključitev tečaja. — Vsak krožek je obvezan poslati eno zastopnico. Če jih hoče poslati več, mora sam preskrbeti za hrano in prenočišče, ker razpolaga Orliška zveza le z malim številom prenočišč. Stroški za prenočišče in hrano bodo znajali približno 20 K dnevno za osebo. Ozirali se pa bomo samo na pravočasno došle prijave, to je one do 29. t. m.

Prispevajte v Orlovski sklad!!!

Dijaški vestnik.

d Vse SO v Ljubljani prirede v soboto, dne 20. decembra t. l. ob 7. uri zvečer v čitalnici Jugoslovanske tiskarne božičnico. Med posameznimi točkami obširnega programa: predavanj in deklamacij poje pevski zbor in igra orkester. Prodajajo se srečke za srečolov. Na mizi božično drevesce. Vsi člani pridite, da v spominu svetonočnih dni oživimo naše delo in naše vrste. — Predsednik.

Aprovizacija.

a Cenejša prehrana. 1. Krušne komisije bodo uradovale v torek, dne 23. decembra 1919 od 8. do 12. ure dopoldne. Izdajale se bodo izkaznice za cenejša živila strankam, ki bodo na podlagi pravilno izpolnjene vprašalne pole sprejete v cenejšo prehrano. 2. V cenejšo prehrano bodo sprejeti: 1. Siromaki brez sredstev, 2. delavci, namočenci in uradniki, ki so navezani izključno na svojo dnevno, tedensko ali mesečno plačo, oziroma mezdo. 3. Člani »Samopomoči« morajo priti h krušni komisiji, da dobe izkaznice za cenejšo prehrano. S seboj morajo prinesiti le rodbinsko legitimacijo in knjižico »Samopomoči«. Če pa imajo poleg plače še privatno premoženje, morajo izpolniti vprašalno polo, katero dobe pri »Samopomoči« in jo tam tudi izpolnjeno vrnejo. 4. Železnici čarjem, ki dobivajo živila pri železniških aprovizacijah, sploh ni treba priti h krušnim komisijam po karte za cenejša živila, ker bodo dobivali živila pri železniških aprovizacijah brez izkaznic. Če pa imajo poleg plače, oziroma mezde še kako premoženje, morajo izpolniti vprašalno polo, katero dobe in tudi izpolnjeno vrnejo pri železniških aprovizacijah. 5. Kdorne pride v torek h krušni komisiji, dobi izkaznico za cenejša živila šele za mesec februar. 6. Vsi krušni komisarji se vabijo, da se udeležijo zanesljivo seje, ki se vrši v ponedeljek, dne 22. decembra 1919 ob 6. uri zvečer v mestni dvorani. S seboj naj prinesejo tudi svinčnike.

a Prodaja moke. Na vsak odrezek črke A sladkorne izkaznice se dobi en kilogram bele moke št. 0. Kilogram moke stane K 5. — Ker nekateri trgovci niso prevzeli prodaje moke, oziroma se niso pravočasno zglasili, bodo prodajali moko razen na svoje izkaznice moko še na sledeče številke: v I. okraju na št. 3 in 8 Zirkelbach, Poljanska cesta; v II. okr. na št. 14, 15, 16, 21 in 27 Zorc, Sv. Florijana ulica; v III. okraju na št. 30 in 37 Skala, Emonska cesta; v IV. okraju na št. 35 Škerjanc, Zeljarska ulica; v V. okr. na št. 43, 44, 45 in 46 Elbert, Kongresni trg; v V. okraju na št. 57, 58, 60 in 64 Krivec, Dunajska cesta; v VI. okraju na št. 68 Simončič, Sv. Petra cesta; v VII. okraju na št. 81, 87—91 Pogačar; v VIII. okraju na št. 96 Šarabon, Zaloška cesta; v VIII. okraju na št. 97, 100 in 108 Zupandčič; v X. okraju na št. 115, 122 in 123 Pirnat. — Na vse druge številke se dobi moko v tistih trgovinah, kjer dobe stranke svoj sladkor. — Prodaja sladkorja. Sladkor za december se prodaja na odrezek št. 1 sladkornih izkaznic. Kilogram sladkorja stane 12 K 40 vin.

Dobrodelna efektna loterija

društva »Dobrodelnost« v Ljubljani o korist sirot, siopcev, invalidov in hiralcev. 1312 dobikov o skupni vrednosti 80.000 K. Glavni dobiček o vrednosti 20.000 kron. Srečka 2 kroni. Srečka 2 kroni. Srečke se naročajo v loterijski pisarni v Ljubljani, Poljanski nasip št. 10. Zrebanje bo 3. febr. 1920 ob 6. uri zvečer.

Imate bolečine? V obrazu? V celem telesu? Vaše mišice in živci vam odpovedujejo? Poizkusite pravi Fellerjev Elza-fluid! Bodete se čudili! 6 dvojnatih ali 2 veliki steklenici 24 K.

Ali trpite na počasni prebavi? Na slabem apetitu? Zaprtju? Proti temu pomagajo prave Fellerjeve Elza-kroglice! 6 škatlic 12 K. Prava želodec okrepujoča švedska tinktura 1 steklenica 12 K. — Omot in poštena posebej, a najceneje. — Eugen V. Feller, Stubica donja, Elza trg št. 134, Hrvatska. A

Odvetnik
dr. Ivan Mazek
je otvoril dne 16. oktobra 1919 svojo pisarno
v Litiji.

Sodar za kletarstvo in izdelovanje sodev se sprejme pri Fr. Zemljicu v Ljutomeru.

Knjigovodja ali knjigovodkinja,
spreten samostojen in visten delavec se išče za veletrgovino z vinom v večjem trgu Slovenije. Ponudbe na Upravištvu Slovenca, pod 6216,

V 70. letu zemeljskega potovanja se je preselila v hišo večnosti naša mati

Marija Langerhole

Pokopali smo jo dne 8. decembra v Stari Loki. Molimo zanjo: Obudi jo, o Gospod, poslednji dan.

Virmaše, dne 8. dec. 1919.

Ortmanova družina.

Zahvala.

Ob priliki smrti našega nepozabnega sina oz. brata strica itd.

g. majorja Dragota Pož-a

došlo nam je toliko iskrenega in sočutnega sožalja, da se nam ni moglo vsakemu posamezniku posebej zahvaliti. Storimo to tem potom in se zahvalujemo vsem skupaj in vsakemu posebej za vso praznost in sožalje, udeležbo pri prevozu in pogrebu in za darovane krasne vence. Zlasti se moramo zahvaliti častni-kemu zboru pokoja ka, v prvi vrsti pobočniku pokojnikovega g. podporučniku Siobodniku za ves njegov potrpežljiv trud v teh dneh žalosti, častniškim zborom štajerskega obmejnega poveljstva, mestnega poveljstva v Mariboru ter vsem gg. častnikom mariborske garnizije, deputacijam dravske divizije oblasti, g. generala Rudolfa Maister, poveljstva labudskega odreda, dravskega artiljerijskega gorskega puka, magistrata mesta Maribor, Glasbene Matice in Sokola mariborskega in vseh drugih oblasti, kojih imena so nam neznana; zahvalujemo se prisrčno za poslovitne govore gospodu vojnemu superijorju Rantu, g. majorju Bogumilu Burniku in g. starosti mariborskega Sokola dr. Sernecu, pevcem Glasbene Matice za prekrasno petje, vsem darovateljem krasnih vencev, šolskemu vodstvu in požarni brambi v Sv. Martnu ob Paki.

Izkazano nam sočutje vplivalo je tolažilno na naša užaloščena srca in kličemo toraj vsem skupaj in vsakemu posamezniku Bog piti!

Sv. Martin ob Paki, dne 17. decembra 1919.

6241

Rodbini Loj-Mikuš.

S tužnim srcem naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem prežalostno vest, da je naš iskreno ljubljeni in predobri soprog, oče, brat, svak, zet in tast, gospod

Viktor Bežek

ravnatelj moškega učiteljskega v Gorici, sedaj v Ljubljani

dne 19. t. m. nenadoma preminul.

Pogreb nepozabnega pokojnika se vrši v nedeljo dne 21. t. m. ob pol 4. uri popoldne iz mrtvašnice pri Sv. Krištofu na pokopališče pri Sv. Križu.

Gorica-Ljubljana, dne 19. grudna 1919.

Žalujoči ostali.

Mestni pogrebni zavod v Ljubljani.

Brez posebnega naznanila.

Porta globoke žalosti naznanjam vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je moj iskrenoljubljeni soprog, ožir. svak, gospod

dr. Henrik pl. Cron

dež. vladni svetnik v p.

v petek, dne 19. t. m. ob 3.11. uri popoldne v 60. letu svoje dobe nenadoma mirno preminil.

Pogreb nepozabnega pokojnika bo v nedeljo, dne 21. decembra ob 2. uri popoldne iz hiše žalosti Ambrožev trg št. 3, na pokopališče k sv. Križu.

Sv. maše zadušnice se bodo darovale v farni cerkvi sv. Petra v Ljubljani.

V Ljubljani, dne 19. decembra 1919.

Marija pl. Cron,
soproga.

Ida Prodnyg,
svakinja.

Mestni pogrebni zavod v Ljubljani.

Kupil bi dve mali žagi (Gatter) Cenjene ponudbe je poslati na IVANA HAGLAN. Čazma. Hrvatska. 6231

Med. univ. dr. Ivan Pinjar praktičen zdravnik, strokovni zdravnik za ženske bolezni in porodništvo, ordinira čisto redno od 1 — 3 pop. v Ljubljani Cankarjevo nabrežje 5. Vhod Ribja ulica 5.

Lokal

Primeren za trgovino, v prometnem kraju v mestu ali na deželi, išče se za takoj. Ponudbe pod „Lokal“ 6180 na upravištvu lista.

Išče se plešilja ki zna dobro plesti na stroja 8 in 12. — Upravišanja na upravo lista pod št. 6196.

Spalne in jedilne sobe kuhinjske opreme, postelje, spodnje in vrhne modroce umivalnika, vsakovrške omare, mize in stole iz trdega in mehkega lesa, priporočata Brata SEVER, zaloga pohištva in tapetarska delavnica, Ljubljana Kolzej. Vabimo na ogled.

Električni motor

2 konjske sile event. močnejši, vzporedni tok, 110 voltov napetosti kupi Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani.

Prostovoljna javna dražba.

Županstvo občine Šenčur pri Kranju bo prodajalo dne 30. t. m. ob 10. uri popoldne na prostovoljni javni dražbi staro šolsko poslopje v Olševku. — Stavba je v popolnoma dobrem stanju. Obsega veliko šolsko sobo in dve manjši sobi s pritliklinami.

Obl. konces. informacijski zavod

Drago Beseljak

Ljubljana Cankarjevo nabr. 5

dobavlja vse kreditne in privatne informacije v tu- in inozemstvu. V abonentu ter posamezno cene zmerne. 6135

Mesečno soho meblorant s prostim ugodom in s električno lučjo išče za takoj J. Skofje, uradnik Jadranske banke, centralni oddel. Ljubljana.

Klavirje, pianine, harmonije, violine, citre, harmonike, strune ita — ita v velikanski zalogi

ALFONZ BREZNIK

učitelj Glasbene Matice in edini zaprišezni strokovnjak. LJUBLJANA. Kongresni trg 15 (nasproti nunske cerkve). 1816

Pisemske znamke

vojne znamke, znamke ob prevratu, ljubljanske, hrvaške, bosanske, srbske, sploh SHS, dalje italijanske, reske, Arad-Temesvar itd. kupim v vsaki množini po najvišji cenah. Ponudbe s cenami: A. Weist, trgovina znamk, Dunaj Adlergasse 8.

Tvrda KMET & KOMP. Ljubljana, Marije Terezije cesta št. 8, KUPUJE

suhe gobe in fižol

V zalogi ima tudi letošnje lepo zdravo

črno brinje.

Povečane slike

do naravne velikosti, kakor tudi oljnat portrete na platno izvršuje umetniško po vsaki fotografiji **Davorin Rovšek** prvi fotografski in povečovalni zavod Ljubljana, soodvorska ulica št. 34 a

1000 sežnjev bukovih drv

Prodaj samo za izsekanje gozd s približno 1000 klatrami trdih bukovih drv. Vprašanja prosim na pošto ležeče „Dobro kurivo“ v Celju.

Naprodaj imam več hl dobrega

vinskega kisa

ki je lepe barve in zelo okusen **Franc Pregelj, Ivan p. Domžale.**

MESNE IZDELKE

Kakovost najboljša!
Postrežba solidna!

kakor: Krakovske salame, brunšvške klobase, kranjske klobase, hrenovke, safalade, posebne klobase tlačenke nadalje prekajeno slanino, papricirano slanino, prekajeno in zvito šunko, prekajeno meso itd. dobavlja v vsaki množini po najnižji ceni iz lastnega obrata

GOSPODARSKA ZVEZA, Ljubljana.

Zakupodaja.

Pri zdravilišču Rogaška Slatina se odda za zdraviliško dobo leta 1920, 1921, 1922 in 1923, to je za 4 leta:

1. Modna trgovina za dame in gospode za letno najemnino K 1.000;

2. restavracija v sanatoriju za letno najemnino K 4000, in K 7000 za uporabo inventarja. Opomni se, da se mora v tej restavraciji kuhati le po zdraviliških navodilih.

Navedene najemnine zneske se smatrajo za najmanjše ponudbe, vendar poverjeništvu za javna dela pri oddaji ni vezano na najvišje ponudke.

Glede morebitnega prevzema inventarja pri modni trgovini, v kolikor je last dosedanjega najemnika, se mora novi najemnik sam pogoditi s svojim prednikom.

Ponudbam, katere je vložiti do najkasneje 31. decembra 1919 naravnost pri ravnateljstvu „Državnega zdravilišča Rogaška Slatina“, je poleg ponudbe najemninskega zneska priložiti sledeča dokaze:

1. o strokovni usposobljenosti;
2. o narodnosti;
3. o zadostni višini obratne glavnice.

Natančna pojasnila daje ravnateljstvo „Državnega zdravilišča Rogaška Slatina“.

Ljudska posojilnica

v Ljubljani, o lastnem domu Miklošičeva cesta št. 6 obrestuje hranilne vloge po čistih

3%

Ljudska posojilnica v Ljubljani je največja slovenska posojilnica in je imela koncem marca 1919 nad 40 milijonov kron vlog in nad 1 milijon enotnih kreditov rezervnih zakladov.

Posojila se dovoljujejo na osebni kredit (proti menici) na hipoteko in v tekočem računu.

Ljudska posojilnica stoji pod neposrednim državnim nadzorom.

Jadransko hotelsko in kupališno dioničarsko društvo

Sušak-Reka, Zoonimirova ulica 102

Lastnik sledečih hotelov in sanatorijev:

Hotel Pension „SPERANZA“ „IMPERIAL“ Opatija.

Sanatorij in veliko morško kopališče „THERAPIA“ Crikvenica.

Palace-Hotel „MIRAMARE“ Crikvenica Telefon Interurb. 11.

Hotel-Pension „JADRAN“ Sušak-Reka telefon Interurb. 2-14

Vsi hoteli in sanatoriji so najmodernejši in s vsem komfortom urejeni. — Oskrba izvrstna. — Otvorjeni skoki celo leto. — Vse narode prejema in daje poljskega in Crikvenice, uprava hotela „MIRAMARE“ — Crikvenica; za Novi: uprava hotela „SAN-MARINO“ v Novom; za Sušak: SREDNJI URED DRUŠTVA, SUŠAK-REKA.

Hotel-Pension „SAN-MARINO“ Novi Vinodolski Telefon Interurb. 5.

Hotel-Pension in morško kopališče „JADRAN“ Bakar.

Nadvoj za brojave: Jadransko-Sušak-Reka. Interurb. telefon št. 9-3-2.

Hotel-Pension in veliko morško kopališče „LISANJ“ Novi Vinodolski.

Zimske suknje

moške in ženske,

malo rabljene pa kemično očiščene, iz angleškega in ameriškega blaga iz čiste volne, po ceni

185 dinarjev moške suknje

80 dinarjev ženske suknje

Paletoji, poldolgi, žaketi, nogavice in čevlji, se morejo dobiti po zelo nizki ceni v skladiščih

Balkansko-Ameriškega Izvoznega Društva

(Balkan-American Export and Navigation Co Ltd)

Belgrad, Kralja Petra ulica 35.

Imenovano društvo ima v prodaji neko posebno usnje, pomešano z gumijem, za podplate in pete. Cena je 40% nižja od pravega usnja, a je enako trpežno in prijetnejše za nošnjo.

Priporočajo se cenjenim čitateljem sledeče domače tvrdke:

(Za dvakratno objavo v tednu se računa 8 kron.)

Brionice Zaje Fran, Dunajska cesta 12. Dobava in pokladanje parketov Bokal Anton, Ambrožev trg 9. Puh Josip, Gradaška ulica 22. Damske krojačice Minka Karo, Sv. Petra cesta 58. Elektrotehnika „Svetla“, Mestni trg 25. Verbaj A., Linhartova ulica 4. Zavod za tehn. in elektrotehn., Dunajska cesta 22. Zavod za tehn. in elektrotehn., Lastne tovarne, Glince 16. Gostilne Ložar, Jernej, Sv. Petra nasip 19. Gramofoni in godbeni avtomati Rasberger A., Sodna ulica 5.	Javna skladišča „Balkan“, L. Ljublj., javno skladišče, Dunajska cesta 33. (Tel. 366.) Kavarne „Prešeren“, Sv. Petra nasip 1. „Zvezda“, Ivančič Josip, Kongresni trg. Kleparji Korn T., Poljanska cesta 8. Remžgar & Smerkol, Florijanska ulica 13. Knjižarne Južoslovenska knjižarna, Pred škofijo. Književnice Književnica K. T. D., Kopitarjeva ulica 6. Pašk Fr., Cankarjevo nabrežje 25. Konfekcijske trgovine Olup Josip, Pod Trančo. Schwab & Bizjak, Dvorni trg 3. Krojači Gestrin Ferdin., Poljanski nasip 8.	Lekarne „Pri Mariji Pomagaj“, Resljeva cesta št. 1. Manufakturne trgovine Pečenko Filip, Dunajska cesta 6. Petkosig Jos., Stari trg 4. Schuster Anton, Stritarjeva ul. 7. Mizarji Bizjak Peter, Spod. Šiška 136. Modni saloni Götzl Marija, Židovska ul. 8. in 7. Modne trgovine Magdič Pavel, Aleksandrova cesta. Optiki Jurman Karol, Šelenburgova ulica. Parfimerije in kozmetika „Uranus“, Mestni trg 11. Podobarji Pengov Ivan, Kolodvorska ulica št. 20. Popravila gramofonov in godbenih avtomatov Rasberger A., Sodna ulica 5.	Potrebščine za šivilje, krojače in čevljarje Petelinc Josip, Sv. Petra nasip 7. Restoracije „Perles“, Prešernova ulica. Sobno silkarstvo Žuran Martin, Mestni trg 12. Stavbena podjetja Černe Andrej, Sv. Petra cesta 23. Treo Viljem, arhitekt, mestni stavbenik, Gosposvetska cesta 10. Špedicijska podjetja „Ballan“, Dunajska cesta 33. (Tel. 366.) Uher F. & A., Šelenburgova ulica št. 4. (Tel. 117.) Trgovine z urami in zlatino Černe Lud., Wolfova ulica 3. Trgovine s klobuki Čadež Gvido, Mestni trg 14. Škrlj J., Pod Trančo 2.	Trgovine s šivaln. stroji Petelinc Josip, Sv. Petra nasip 7. Trgovine s papirjem Prodajalna K. T. D., Kopitarjeva ulica 2. „Uranus“, Mestni trg 11. Trgovine z dežniki in solinčniki Mikuš L., Mestni trg 15. Trgovine z železnino in poljedelskimi stroji Zalta & Žilič, Gosposvetska cesta št. 10. (Mar. Ter. cesta.) Zaloga pohištva Fajdiga Filip, Sv. Petra cesta 17. Zajatrkovalnice Grošel T., Poljanska cesta 7. Naročajte „Slovenca“!
---	---	--	---	--

Knjigovodja

ki bi šel tudi na deželo, se takoj sprejme.
Pismene ponudbe naj se predložijo osebno v pisarni Zitnega zavoda v Ljubljani. 6162

„Zadružna zveza“ v Ljubljani razpisuje službo zadružnega revizorja

s sedežem pri pododboru v Mariboru. — Lastnoročno pisane prošnje s spričevali o dosedanjem službovanju, dokazili o strokovni izobrazbi ter zahtevki o plači, je predložiti ravnateljstvu (Dunajska cesta 38) do 25. decembra t. l.

Kolar

za težke vozove in kočije se išče. Stanovanje in hrana v hiši. Plača po dogovoru. Oglasiti se je: Ljubljana, Cesta na Rožničovo št. 8.

Strojne tovarne in livarne d. d. Ljubljana

Dovoljujemo si Vam naznaniti, da se je sklenilo povišati delniško glavico strojnih tovarni in livarn d. d. v Ljubljani od

K 6,000.000 — na K 10,000.000 —

z izdajo 10.000 novih delnic po nom. K 400—. Od novoizdanih delnic pripade 7500 delnic starim delničarjem, ostalih 2500 delnic pa bode Upravni svet dal na razpolago novim subskribentom.

Subskribcija se vrši pri podpisanih zavodih in njih podružnicah pod sledečimi pogoji:

Starim delničarjem pripade na dve stari delnici ena nova po kurzu K 600— tel quel. Ker so prvotne delnice še v tisku, zadostuje, da gg. delničarji prijavijo subskribcijo pri onem zavodu, pri katerem so subskribirali prvo emisijo.

Novi delničarji dobijo delnice po kurzu K 850— tel quel in se imajo iste uplačati takoj s prijavo. Razdelitev delnic si pridržuje Upravni svet. V kolikor boba vplačani zneski znašali več kot dodeljene delnice, se isti povrnejo subskribentom takoj po dodelitvi brez obresti.

Nove delnice participirajo na dobičku leta 1920.

Subskribcija se vrši pri Jadranski banki, Ljubljanski kreditni banki, Zadružni zvezi v Ljubljani in pri podružnici teh zavodov od 10. do 25. decembra 1919.

V Ljubljani, dne 11. decembra 1919.

6193

Strojne tovarne in livarne d. d.
Ljubljana.

Gospod, vošč vsi pisarniški del, slovenskega, nemškega in italijanskega jezika.

išče primerno službo

v mestu ali na deželi. Ponudbe pod Samostojno, na mešč. na upravnistvo t. st.

Sprejemem (tako) dečka ali deklico, staro čez 14 let, ki je vajena v Ljubljani.

kot tekača

Hrana v hiši, plača po dogovoru POTOČNIK, Šelenburgova ul. 6.

Gramofon

lične oblike, skoro nov, se proda s 20 ploščami za nizko ceno. Kto pove upravnistvo lista pod št. 6238.

HARMONIJA

na piščalke

za cerkev ali šolo s tremi registri, popolnoma v redu, ima po vredni cenil oddati: Palč, Maribor, Jozefova ul. 4.

Repo strnišnico

(Stoppel fide) in

rdečo čebulo

kupuje neka tovarna na vagon. Ponudbe s označbo cene na H. NOVAK Zagreb, Makšimova cesta 64.

Bencinmotor

se kupi. Ponudbe na Anončni zavod Drago Beseljak, Ljubljana, Cankarjevo nabrežje 5.

Slavnemu občinstvu naznanjam, da sem v Domžalah št. 106 pričel sedlarsko in tapetniško obrt. Vsa v to stroko spadajoča popravila se najceneje in točno dovršujejo.

Martin Mali,
sedlar in tapetnik, Domžale.

Zahtevajte cenik!

Zahtevajte cenik!

Moško perilo

razne vrste srajc, spodnjih hlač, spalnih srajc in mehkih ovratnikov nudi trgovcem samo na debelo

Domača tvornica rublja d. d.
Zagreb, Jelačićev trg 2, II. n.

Naročila po povzetju se izvršujejo z obratno pošto.

Jeklarna na Ravnah

(Georg Graf v. Turn'sche Stahlwerk Streifen). — Ustanovljena 1774. l. GUŠTANJ-RAVNE, Koroško, Jugoslavija.

Poštna postaja Guštanj. Železniška postaja Prevalje. Brzjavni naslov: Jeklarna Guštanj.

Proizvaja: Ažurno in breskano jeklo v zabojih, s sidrom kot varstveno znamko. Legirana in nelegirana top in skla jekla za vsakovrstno orodje največje trajnosti. Jekla za orodje, drug vrstna, za kladiva, žlebe, matrice; za dleta in nože za obdelovanje železa; za svedre za rudo, premog in kamen; za pile, rezila, vrtna dleta itd. Leblana in nelegirana mart. nova jekla za vozovne in vagonске vzmeti; za konstrukcijske dele posebne trajnosti v avtomobilni in letalni industriji; za kolesna obročja; za kose, srpe, sekire, motike, lopate itd.

Trgovlja: Vozovne osi s pušami in nakončniki; transmisijske valke (ostrugane do 4 m, surovokovane do 6 m dolžine); v žlebi kovane dele za avtomobile in vagone; kroglice za cementne mlince itd. 4286

Kupujem vse vrste kož divjačine, kot lisice, kune, dihurje, srne, jazbece, zajce, krte in polhe po najvišjih dnevnih cenah.

Krznar J. WANER

Ljubljana, Sv. Petra cesta štev. 19.

JADRANSKA BANKA

Delniška glavica 30,000.000.—
Reserve nad 10,000.000.—

Sprejema: vloge na knjižice, vloge na tekoči račun in žiro račun proti najugodnejšemu obrestovanju. Rentni davek plača banka iz svojega. — Kupuje in prodaja: menice, devize, vrednostne papirje i. t. d. — Izdaja: čeke, nakaznice in akreditive na vsa tu- in inozemska mesta. — Daje predjume: na vrednostne papirje in na blago, ležeče v javnih skladiščih, daje trgovske kredite pod najugodnejšimi pogoji. — Prevzema: borzna naročila in jih izvršuje najkulantneje. Brzjavni naslov: JADRANSKA.

BEOGRAD, DUBROVNIK, DUNAJ, KOTOR, LJUBLJANA, MARIBOR, METKOVIC, OPATIJA, SPLIT, ŠIBENIK, TRST, ZADER. Ekspozitura: KRANJ.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani

Stritarjeva ulica šte. 2

Podružnice v Splitu, Celovcu, Trstu, Sarajevu, Gorici, Celju in Mariboru.

Delniška glavica z rezervnimi zakladi
okrog

28,000.000 kron.

Sprejema vloge na knjižice
in tekoči račun proti ugod-
nemu obrestovanju.

Kupuje in prodaja vse vrste vrednostnih
papierjev, valut in dovoljuje

vsakovrstne kredite.

Pozor!

Trgovci

Pozor!

ki želijo v najkrajšem času dobiti različne

kandite ali fondant-bonbone

naj pošljejo sladkor tvornice čokolade, bonbonov in slaščic **Josip Rajster v Sošanju**. V preloži se sprejme od najmanjše do največje množine sladkorja. Za predelavo se računa skrajno ugodna cena. Izdelki so prvovrstni s prav finim aromo in okusom po želji, kakor: maline, limone, sadje, jabolčice, droge, medeni, mandeljani i. t. d.

Kupi se vsaka množina orehov.

Istotam se sprejme tudi knjižice, prva meš. — Prošnje naj se opremiti s sprico ali. Plača po dogovoru.

Kupim vsako množino

6163

zajčjih kož in kož domačih zajcev (kuncev).

Ponudbe na **IVAN BREGAR, MARIBOR.**

Gostilničarji, kavarnarji, vinogradniki, pozor!

Trgovina z vinom

OSET & CAJNKO, Slovenjigradec.

Naznanjava, da imava veliko zalogo najboljšega sortiranega, kakor Muškatalic, Rizling, Šipon, Burgundec, Portugiser, Šilbar, pristnega Ljutomerčana, Pekarčana, Haložana, Bizeljčana ter črna dalmatinska in banatska stara in nova vina.

Kupujeva ta vseh vinorodnih krajev vsa najboljša vina po najboljših cenah.

Se priporočava

6163

— Andrej Oset in Franjo Cajnko. —

Razpošiljanje vina v
sodih od 50 l naprej!

L. METZNER - Trst

(ustanovljena leta 1890)

Tvrdba

za prevažanje

Spedičije, komisije, inkaso, obdavčje, — vanje, vskladiščenje, preselitve. —

Vreče

vsake vrste in v vsaki množini kupuje vedno ter plačuje najbolje trg. firma **J. Kušlan, Kranj, Gorenjsko.**

ŠTEDITE S POODPLATI!

Usnjati nabitki z žebeljčki, za moške in ženske čevlje, garnitura po K 2.—, za otroške po K 1.50, se zopet dobivajo v ljubljanski zalogi tovarne „PEKO“ - čevljev,

Peter Kozina & Co., Ljubljana, Greg 20.

Preprodajalci popusti!

Preprodajalci popusti!

Nič ne ponujamo in nič ne anonisiramo, ker dobro blago se samo prodaja, mi kupimo le vsake množine lanenega semena, prazne oljate sodke in dobre jataste vreče. — **Zabret & Komp., tovarna olja in firneža v Britolu pri Kranju.**

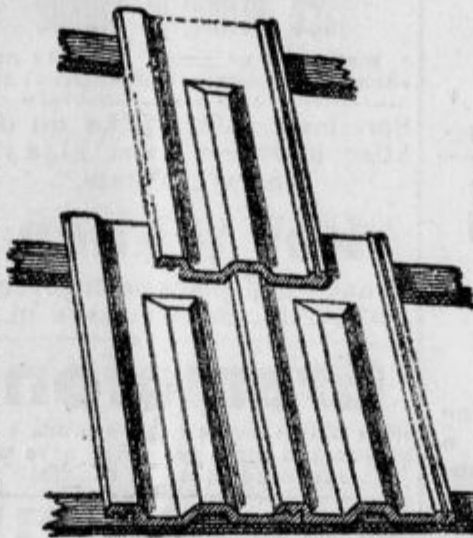
Združene opekarne

preje **F. P. Vidic & Komp. Vič, Ivan Knez, Brdo**

izdajo:

zareezane strešnike (utorni crep) in zidno opeko

Vprašanja na **Vidic & Komp., Ljubljana.**

Slovenska eskomptna banka v Ljubljani.

Ljubljana, decembra 1919.

Vabilo na subskripcijo 15.000 novih delnic po K 400.— nomin. v skupnem znesku K 6,000.000.—

P. n.

Izredni občni zbor slovenske eskomptne banke v Ljubljani, ki se je vršil dne 28. septembra 1919 je sklenil z ozirom na ugodni razvoj vseh bančnih poslov ter imajoč pred očmi važne narodno-gospodarske naloge, zvišati delniško glavico od

4,000.000.— na 10,000.000.— kron.

Na podlagi pooblastila navedenega občnega zbora je podpisani upravni svet sklenil provesti to zvišanje pod sledečimi pogoji:

1. Delniška glavica od K 4,000.000.— se zviša z izdajo 15.000 delnic po K 400.— nom., torej za K 6,000.000.—, na K 10,000.000.—.

2. Posednikom starih delnic se ponudi 7.5000 novih delnic in to na način, da stari delničarji sprejmejo na vsake 4 stare delnice 3 nove po kurzu K 490.—, prištevisi K 5.— pri delnici za stroške izdaje delnic.

3. Ostanek od 7.500 delnic se da na razpolago novim subskribentom in starim delničarjem, v kolikor isti žele podpisati več delnic, kot jim po zgornjem razmerju pripada, po kurzu od K 590.—, prištevisi K 5.— pri delnici za stroške izdaje delnic.

4. Nove delnice participirajo na dobičku zavoda za leto 1920.

5. Subskripcijski rok traja od 20. decembra 1919 do 10. januarja 1920.

6. Protivrednost podpisanih delnic se mora vplačati takoj, najkasneje 10. januarja 1920. Na vplačila za nedodeljene delnice povrnemo 3% obresti do vrnitve denarja.

7. Prijave sprejema:

Slovenska eskomptna banka v Ljubljani.

Hrvatska eskomptna banka v Zagrebu,

Srbska banka v Zagrebu,

Mariborska eskomptna banka v Mariboru in njena podružnica v Murski Soboti,

8. Repartitijo novih delnic si pridržijo upravni svet.

9. Kurzni dobiček (agio), ki se doseže pri izdaji novih delnic, gre v korist rezervnemu zakladu banke, odštevisi emisijske stroške in pristojbine.

Upravni svet

Slovenske eskomptne banke v Ljubljani.